

นราธิวาส

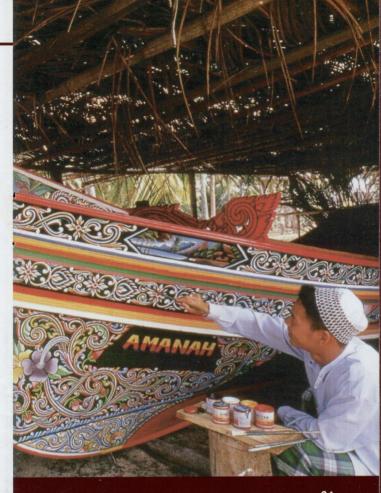

เรือกอและ

การเดินทาง		
สถานที่น่าสนใจ		
อำเภอเมืองนราธิวาส		
อำเภอตากใบ		
อำเภอสุไหงโกลก		
อำเภอสุ่ไหงปาดี		
อำเภอบาเจาะ		
อำเภอแว้ง		
เทศกาลงานประเพณี		

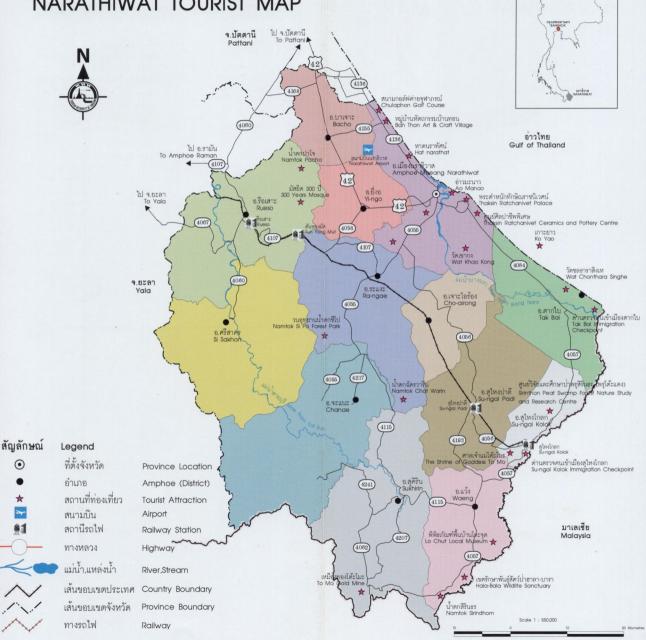
ඉ**ට** ඉඉ ඉඉ

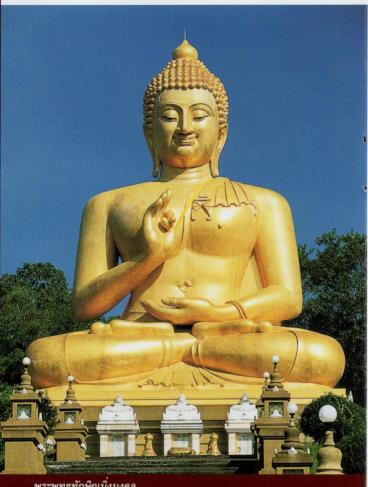
สารบัญ

สินค้าพีนูเมืองและของที่ระลิก	ள௦
อาหารพื้นเมือง	តា៙
แนะนำรายการนำเที่ยว	மை
สิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดนราธิวาส	តាតា
สถานที่พัก	ளை
ร้านอาหาร	ണബ
ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง	d 0
บริษัทนำเที่ยว	60
หมายเลขโทรศัพท์สำคัญ	ළ ඉ

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส NARATHIWAT TOURIST MAP

แผนที่ตัวเมืองนราธิวาส NARATHIWAT CITY MAP โรงแรม Hotel 3 สถานีตำรวจภูธรจังหวัดนราธิวาส 1 โรงแรมตันหยง Tan Yong Hotel Narathiwat Provincial Police Station 2 โรงแรมที่พวรรณ Thippawan Hotel 4 สนามกีฬากลางจังหวัดนราธิวาส 3 โรงแรมเยาวราช Yaowarat Hotel Narathiwat Stadium 4 โรงแรมแร็กซ์ Raek Hotel 5 วิทยาลัยเทคนิคนราชิวาส Narathiwat Technical College 5 โรงแรมดาเลย์ Kathe Hotel 6 สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนราธิวาส 6 โรงแรมรถยัลพรินเซ็ส Royal Princess Hotel ไปสนามบินนราธิวาส Amphoe Mueang Narathiwat Police Station To Narathiwat Airport 7 โรงแรมนราชิวาส Narathiwat Hotel * แหล่งท่องเที่ยว Tourist Attraction 8 โรงแรมแปซิฟิก Pacific Hotel า สวนสาธารณะเทศบาลเมืองนราธิวาส 💠 โรงพยาบาล Hospital Narathiwat Municipal Park 1 โรงพยาบาลโคกเคียน Khok Khian Hospital 1 1 2 สวนสาธารณะเมืองนราธิวาส 2 โรงพยาบาลนราธิวาสนครินทร์ Mueana Narathiwat Park Narathiwat Nakharin Hospital ปี ร้านอาหาร Restaurant ▲ วัด Temple (Wat) า สวนอาหารไฮเทค Hitech Restaurant 1 วัดพรหมนิวาส Wat Promniwat DIRELL TROPOR KNOK KNION 2 ร้านอาหารตอง 999 Tong 999 Restaurant 2 วัดบางนรา Wat Bang Nara 3 ร้านภาพารเกษตร Kaset Restaurant 3 วัดประชาภิรมย์ Wat Prachaphirom 4 ร้านอาหารร้าน 57 Ran 57 Restaurant M ตลาด Market ร้านอาหารแม่นาง หาดนราทัศน์ Mae Nang Restaurant 1 ตลาดสดเทศบาล Municipal Market 6 ร้านภาพารขอนฝัน Chuanfan Restaurant 🛦 สถานที่สำคัญ Places 7 ร้านอาหารเจ๊ะสนิ Jae Sani Restaurant า สำนักงานเทศบาลเมืองนราธิวาส 8 ร้านอาหารมังกรทอง Mangkonthong Restaurant Narathiwat Municipal Office o สวบภาพารริบบ้า Rimnam Reataurant 2 ศาลจังหวัดนราธิวาส Narathiwat Court 10 สวนอาหารมมไม้ Mummai Restaurant ů Scale 1: 35,000 m 1.5 Kilometres Ü (I) on Chaturong Ratsami 4084 0 ไป อ.ตากใบ To Amphoe Tak Bai ไป จ.ปัตตานี สัญลักษณ์ Legend To Pattani URS MONON NO NOKHON ศาลากลางจังหวัด City Hall ไปรางณีย์ Post Office สถานีขนส่ง **Bus Terminal** ทางหลวง Highway แม่น้ำ.แหล่งน้ำ ไป อ.ระแงะ River,Stream To Amphoe Ra-ngae

พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล

นราธิวาส

ทักษิณราชตำหนัก ชนรักศาสนา นราทัศน์เพลินตา ปาโจตรึงใจ แหล่งใหญ่แร่ทอง ลองกองหอมหวาน แต่เดิม บ้านบางนรา หรือ มะนาลอ เป็นเพียงหมู่บ้านหนึ่งที่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางนราใกล้กับทะเล ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธ ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) บ้านบางนราถูกจัดอยู่ในเขต ปกครองของเมืองสายบุรี ครั้นต่อมาเมื่อบัตตานีได้รับการยกฐานะ เป็นมณฑล บ้านบางนราจึงย้ายมาสังกัดเมืองระแงะที่อยู่ในมณฑล บัตตานี กระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๔๘ สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) บ้านบางนราได้เจริญเป็นชุมชนใหญ่ มีการค้า ทั้งทางบกและทะเลคึกคักมาก จึงได้ย้ายที่ว่าการจากเมืองระแงะ มาตั้งที่บ้านมะนาลอ และพ.ศ. ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ เกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) เสด็จพระราชดำเนินมาถึงบางนรา และได้พระราชทานชื่อ "นราธิวาส" แปลว่า "ที่อยู่ของคนดี"

บัจจุบันเป็นจังหวัดหนึ่งในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อยู่ใน โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT Growth Triangle Development Project) มีศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว เมืองชายแดนอยู่ที่อำเภอสุไหงโกลก ที่ชาวมาเลเซีย และสิงคโปร์ มาเที่ยวพักผ่อนและซื้อสินค้ารวมทั้งสินค้านำเข้า ส่งออกซึ่งกันและ กัน

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีภาษายาวีเป็นภาษา พูดและภาษาเขียนที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ภาษายาวีมีดันกำเนิด จากภาษามาลายู ซึ่งเป็นภาษาพูดโดยนำสระและพยัญชนะจากภาษา อาหรับมาใช้ประกอบกัน

จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๔๗๕.๔๓ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของแหลมมลายูสภาพภูมิประเทศ โดยทั่วไปเป็นป่าและภูเขาประมาณ ๒/๓ ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ราบ ส่วนใหญ่อยู่ติดกับบริเวณอ่าวไทยซึ่งเป็นที่ราบลุ่ม แม่น้ำ ๔ สาย คือ แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำบางนรา แม่น้ำตากใบ และแม่น้ำสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาสมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มี เพียง ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน ช่วงที่ฝนตกมากที่สุด คือ ช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงธันวาคม

อาณาเขต

 ทิศเหนือ
 ติดต่อกับจังหวัดปัตตานีและอ่าวไทย

 ทิศได้
 ติดต่อกับรัฐกลันตันของประเทศมาเลเซีย

 ทิศตะวันออก
 ติดต่อกับจังหวัดยะลา

การเดินทาง

จังหวัดนราธิวาส การเดินทางสามารถไปได้สะดวกทั้งทาง รถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน

รถยนต์ ระยะทาง ๑,๑๔๙ กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ ตาม ทางหลวงหมายเลข ๔ ผ่านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร และ ทางหลวงหมายเลข ๔๑ ผ่านทุ่งสง-พัทลุง-หาดใหญ่ และต่อด้วย ทางหลวงหมายเลข ๔๒ เข้าสู่จังหวัดปัตตานี-นราธิวาส

รถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด บริการรถโดย สารปรับอากาศ กรุงเทพฯ-นราธิวาส-สุไหงโกลก ทุกวัน สอบถาม รายละเอียด โทร. ๐ ๒๔๓๕ ๑๑๙๙, ๐ ๒๔๓๕ ๕๖๐๕, ๐ ๒๔๓๔ ๗๑๙๒ สถานีขนส่งนราธิวาส โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๙๔๕ สถานีขน ส่งสุไหงโกลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๐๔๕ หรือ www.transport.co.th และบริษัทเดินรถเอกชน คือ บริษัท สยามเดินรถ โทร. ๐ ๒๔๓๕ ๕๐๑๕

รถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทยเปิดบริการเดินรถไฟ ระหว่าง กรุงเทพฯ — ตันหยงมัส (นราธิวาส) - สุไหงโกลก ทุก วันทั้งรถด่วนและรถเร็ว สอบถามรายละเอียด โทร. ๑๖๘๐, ๐ ๒๒๒๐ ๔๓๓๔ สถานีรถไฟนราธิวาส (ตันหยงมัส) โทร. ๐ ๒๖๒๑ ๘๗๐๑ ต่อ ๘๖๕๒๗๗ สถานีรถไฟสุไหงโกลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๖๒, ๐ ๗๓๖๑ ๔๐๖๐ หรือ www.railway.co.th

เครื่องบิน บริษัท แอร์ เอเชีย บริการเครื่องบิน กรุงเทพฯ -นราธิวาสทุกวัน ออกจากกรุงเทพฯ เวลา ๐๙.๓๕ น. ออกจาก นราธิวาส เวลา ๑๑.๓๕ น. สอบถามรายละเอียด โทร. ๐ ๒๕๑๕ ๙๙๙๙ สาขานราธิวาส โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๑๖๑

การเดินทางในตัวจังหวัด

- จากสนามบินมีรถตู้ไปสุไหงโกลก ๑๔๐ บาท ด่านตาบา ๑๔๐ บาท นราธิวาส ๖๐ บาท
- รถโดยสารประจำเส้นทางต่างๆ มักจะแวะมารับผู้โดยสาร บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอ เวลาบริการประมาณ ob.oo - ๑๗.oo น.

บริเวณแยกหอนาฬิกา เป็นท่าจอดรถตู้วิ่งบริการสาย นราธิวาส-สุไหงโกลก รถออกทุกครึ่งชั่วโมง นราธิวาส-ตากใบ ออกทุกๆหนึ่งชั่วโมง วิ่งบริการระหว่างเวลา ๐๖.๐๐—๑๗.๐๐ น. โทร. ๐๗๓๕๑ ๑๕๒๐ และ นราธิวาส-หาดใหญ่ ออกทุกๆหนึ่งชั่วโมง

หมายเหตุ ค่าโดยสารอาจมีการเปลี่ยนแปลง

ระยะทางจากจังหวัดนราธิวาสไปยังจังหวัด ใกล้เคียง

บัตตานี ๑๐๐ กิโลเมตร ยะลา ๑๒๘ กิโลเมตร สงขลา ๑๙๔ กิโลเมตร

ระยะทางจากอำเภอเมืองนราธิวาสไปยังอำเภอ ต่าง ๆ

)		
ยึ่งอ	ඉස්	กิโลเมตร
ระแงะ	ഉപ്പ	กิโลเมตร
บาเจาะ	ಶಿಷ	กิโลเมตร
เจาะไอร้อง	ຄ໑	กิโลเมตร
ตากใบ	តាតា	กิโลเมตร
จะแนะ	๔๗	กิโลเมตร
รือเสาะ	೬	กิโลเมตร
สุไหงปาดี	೬	กิโลเมตร
สุใหงโกลก	p en	กิโลเมตร
ศรีสาคร	29	กิโลเมตร
แว้ง	്ര	กิโลเมตร
สุคิริน	oob	กิโลเมตร

สถานที่น่าสนใจ อำเภอเมืองนราธิวาส

ชายหาดนราทัศน์ เป็นหาดทรายขาวสะอาดยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร ไปสิ้นสุดที่ปลายแหลมด้านปากแม่น้ำบางนราซึ่งใช้เป็น สถานที่จัดการแข่งขันเรือกอและที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี แนวสนทำให้ บรรยากาศริมทะเลร่มรื่นมากขึ้น ชาวบ้านนิยมมาพักผ่อนหย่อนใจ กันที่นี่ใกล้ ๆ กันมีหมู่บ้านชาวประมงตั้งกระจัดกระจายตามริมแม่น้ำ บางนรา และบริเวณเวิ้งอ่าวมีเรือกอและของชาวประมงจอดอยู่มากมาย

การเดินทาง อยู่เลยจากตัวเมืองนราธิวาสไปตามถนนสาย พิชิตบำรุง ประมาณ ๑ กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถ จักรยานยนต์ รถสามล้อถีบหรือรถสองแถวเล็กจากตัวเมืองนราธิวาส ไปยังหาดนราทัศน์ได้สะดวก

มัสยิดกลาง (เก่า) มัสยิดกลางหลังเก่านี้ มีชื่อว่า มัสยิด ยุมอียะห์ หรือ มัสยิดรายอ ตั้งอยู่ทางเหนือของตัวเมืองห่างจากศาลา กลางจังหวัดขึ้นไปตามถนนพิชิตบำรุงก่อนถึงหอนาฬิกาเล็กน้อย เป็น มัสยิดไม้แบบสุมาตราสร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นมัสยิดเก่าแก่ คู่บ้านคู่เมืองนราธิวาส และเป็นที่ตั้งของสุสานเจ้าเมืองเก่า คือ พระยาภูผาภักดี ตามปกติมัสยิดกลางประจำจังหวัดจะมีเพียงแห่ง เดียวเท่านั้น แต่เนื่องจากมัสยิดแห่งนี้ค่อนข้างคับแคบ จึงได้มีการ สร้างมัสยิดหลังใหม่ขึ้นบริเวณปากแม่น้ำบางนรา อย่างไรก็ตาม ประชาชนในพื้นที่ยังคงเลื่อมใสศรัทธาในมัสยิดหลังเก่าอยู่ มัสยิดแห่ง นี้จึงดำรงฐานะเป็นมัสยิดกลางสืบต่อไป และทำให้นราธิวาสมีมัสยิด กลางประจำจังหวัดด้วยกันถึง ๒ แห่ง

มัสยิดกลาง (ใหม่) ตั้งอยู่ที่บ้านบางนรา ก่อนถึงหาดนราทัศน์ เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม มัสยิดกลางนราธิวาสนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นมัสยิดกลาง ประจำจังหวัดแห่งที่ ๒ สร้างเป็นอาคาร ๓ ชั้น แบบอาหรับ ชั้นล่าง จะเป็นห้องประชุมใหญ่ ห้องทำละหมาดอยู่ ๒ ชั้นบน ยอดเป็นโดม ขนาดใหญ่ มีหอสูงสำหรับส่งสัญญาณอาซานเรียกชาวมุสลิมเข้ามาละหมาด

พุทธอุทยานเขากง (วัดเขากง-พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล) มี เนื้อที่ ๑๕๒ ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลลำภู จากตัวเมืองใช้เส้นทางนราธิวาส-ระแงะ (ทางหลวงหมายเลข ๕๐๕๕) ประมาณ ๙ กิโลเมตร จะมอง เห็นวัดเขากง และพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลสีทองปางปฐมเทศนา ขัดสมาธิเพชรอยู่บนยอดเขา เป็นศิลปะสกุลช่างอินเดียตอนใต้ เริ่ม สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ องค์พระเป็น คอนกรีตเสริมเหล็กประดับด้วยโมเสกสีทอง หน้าตักกว้าง ๑๗ เมตร ความสูงวัดจากพระเกศบัวตูมถึงบัวใต้พระเพลา ๒๔ เมตร จัดเป็น พระพุทธรูปกลางแจ้งที่งดงามและใหญ่ที่สุดในภาคใต้

เนิ้นเขาลูกถัดไปมีเจดีย์สิริมหามายาซึ่งเป็นทรงระฆัง เหนือซุ้มประตูทั้ง ๔ ทิศมีเจดีย์รายประดับอยู่ ภายในประดิษฐาน พระพรหม บนยอดสุดบรรจุพระบรมสารีริกธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ เนินเขา ถัดไปอีกลูกหนึ่งเป็นที่ตั้งของอุโบสถ ผนังด้านนอกทั้งสี่ด้านประดับ กระเบื้องดินเผาแกะสลัก ด้านหลังเป็นรูปช้างหมอบถวายดอกบัว หน้าบันเป็นรูปนักรบมีเทวดาถือคนโทถวาย

พระด้ำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ตั้งอยู่บนเขาตันหยงมัส ตำบลกะลุวอเหนือ ด้านริมทะเลใกล้กับอ่าวมะนาว ห่างจากตัวจังหวัด นราธิวาสตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) เป็นระยะทาง ๘ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) โปรดเกล้าชให้ก่อสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ภายในเขตพระราชฐาน ประกอบด้วย พระตำหนักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าชพระบรมราชินีนาถ และของพระบรมวงศานุวงศ์ ตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิดทำให้มีบรรยากาศร่มรื่น ยังมีศูนย์ ศิลปาชีพ ซึ่งเป็นแหล่งฝึกงานพร้อมทั้งจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาและ เซรามิก

พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุก วันระหว่างเวลา ๐๘.๓๐—๑๖.๓๐ น. เว้นเฉพาะช่วงที่ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯและสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐาน มาประทับแรมเท่านั้น ซึ่งปกติจะเป็นช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม

การเดินทาง สามารถนั่งรถโดยสารประจำทางเส้นที่ไปอำเภอ ตากใบ และลงที่หน้าพระตำหนักได้เลย

อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว-เขาตันหยง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบล กะลุวอเหนือ ตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ประมาณ ๓ กิโลเมตร และมีทางแยกไปสู่หาดอีก ๓ กิโลเมตร เป็นชายหาดที่ยาวต่อเนื่องจากชายผั้งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัด บัตตานี เป็นโค้งอ่าวเชื่อมต่อกัน ยาวประมาณ ๔ กิโลเมตร มีโขดหินคั่นสลับโค้งหาดเป็นระยะ ด้านหนึ่งติดพระตำหนักทักษิณ ราชนิเวศน์ บริเวณริมหาดมีสวนรุกขชาติ และทิวสนร่มรื่นเหมาะแก่ การพักผ่อน มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายหาด (beach forest) ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร พันธุ์ไม้ที่พบจะเป็นไม้ที่ชอบความ แห้งแล้ง เช่น จักทะเล มะนาวผี เตยทะเล (ผลมีหน้าตาคล้าย สับปะรด) เป็นตัน หากใครอยากพักค้างคืนมีบ้านพักของเอกชนใน บริเวณใกล้เคียงให้บริการ

สูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่จะเป็นแหล่งรวมการศึกษา สาขา วิชาต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ดินทำกินแก่ราษฎร ในพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จ คือ วิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ให้ข้อมูลวิชาการ และฝึกอบรมการเกษตร เนื้อที่ศูนย์ทั้ง หมด ๑,๗๔๐ ไร่ถูกแบ่งเป็น อาคารสำนักงาน แปลงสาธิต และ แปลงวิจัยทดลองในพื้นที่ป่าพรุ

โครงการในพระราชดำริ่เช่น โครงการแกล้งดิน คือการทดลอง ทำให้ดินในนาช้าวเปรี้ยวที่สุด และหาวิธีแก้ไข เพื่อที่จะนำไปปรับใช้ กับดินเปรี้ยวในพื้นที่ต่างๆได้ทุกที่ โครงการอื่นๆของศูนย์ เช่น โครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ที่นำมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพพื้นที่นี้ซึ่งมีน้ำ มากพออยู่แล้ว การทดลองปลูกปาล์มน้ำมันที่ขึ้นในดินอินทรีย์จัด โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กครบวงจร ร่วมกับมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ที่เข้ามาดูแลผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน เช่น น้ำมันที่ สกัดได้จากปาล์ม สบู่ เนย ส่วนหนึ่งขายให้คนงาน และส่วนหนึ่ง

การเดินทาง ้อยู่เลยจากตัวเมืองนราธิวาสไปตามถนนสาย พิชิตบำรุง ประมาณ ๑ กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถ จักรยานยนต์ รถสามล้อถีบหรือรถสองแถวเล็กจากตัวเมืองนราธิวาส ไปยังหาดนราทัศน์ได้สะดวก

มัสยิดกลาง (เก่า) มัสยิดกลางหลังเก่านี้ มีชื่อว่า มัสยิด ยุมอียะห์ หรือ มัสยิดรายอ ตั้งอยู่ทางเหนือของตัวเมืองห่างจากศาลา กลางจังหวัดขึ้นไปตามถนนพิชิตบ้ำรุงก่อนถึงหอนาฬิกาเล็กน้อย เป็น มัสยิดไม้แบบสุมาตราสร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นมัสยิดเก่าแก่ คู่บ้านคู่เมืองนราธิวาส และเป็นที่ตั้งของสุสานเจ้าเมืองเก่า คือ พระยาภูผาภักดี ตามปกติมัสยิดกลางประจำจังหวัดจะมีเพียงแห่ง เดียวเท่านั้น แต่เนื่องจากมัสยิดแห่งนี้ค่อนข้างคับแคบ จึงได้มีการ สร้างมัสยิดหลังใหม่ขึ้นบริเวณปากแม่น้ำบางนรา อย่างไรก็ตาม ประชาชนในพื้นที่ยังคงเลื่อมใสศรัทธาในมัสยิดหลังเก่าอยู่ มัสยิดแห่ง นี้จึงดำรงฐานะเป็นมัสยิดกลางสืบต่อไป และทำให้นราธิ์วาสมีมัสยิด กลางประจำจังหวัดด้วยกันถึง ๒ แห่ง

มัสย**ิดกลาง (ใหม่)** ตั้งอยู่ที่บ้านบางนรา ก่อนถึงหาดนราทัศน์ เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม มัสยิดกลางนราธิวาสนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นมัสยิดกลาง ประจำจังหวัดแห่งที่ ๒ สร้างเป็นอาคาร ๓ ชั้น แบบอาหรับ ชั้นล่าง จะเป็นห้องประชุมใหญ่ ห้องทำละหมาดอยู่ ๒ ชั้นบน ยอดเป็นโดม ขนาดใหญ่ มีหอ่สูงสำหรับส่งสัญญาณอาซานเรียกชาวมุสลิมเข้ามา ละหมาด

พุทธอุทยานเขากง (วัดเขากง-พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล) มี เนื้อที่ ๑๔๒ ใร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลลำภู จากตัวเมืองใช้เส้นทางนราธิวาส-ระแงะ (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๕) ประมาณ ๙ กิโลเมตร จะมอง เห็นวัดเขากง และพระพุทธรูปทักษิณมิ่งมงคลสีทองปางปฐมเทศนา ขัดสมาธิเพชรอยู่บนยอดเขา เป็นศิลปะสกุลช่างอินเดียตอนใต้ เริ่ม สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ องค์พระเป็น คอนกรีตเสริมเหล็กประดับด้วยโมเสกสีทอง หน้าตักกว้าง ๑๗ เมตร ความสูงวัดจากพระเกศบัวตูมถึงบัวใต้พระเพลา ๒๔ เมตร จัดเป็น พระพุทธรูปกลางแจ้งที่งดงามและใหญ่ที่สุดในภาคใต้

เนินเขาลูกถัดไปมีเจดีย์สิริมหามายาซึ่งเป็นทรงระฆัง เหนือซุ้มประตูทั้ง ๔ ทิศมีเจดีย์รายประดับอยู่ ภายในประดิษฐาน พระพรหม บนยอดสุดบรรจุพระบรมสารีริกธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ เนินเขา ถัดไปอีกลูกหนึ่งเป็นที่ตั้งของอุโบสถ ผนังด้านนอกทั้งสี่ด้านประดับ กระเบื้องดินเผาแกะสลัก ด้านหลังเป็นรูปช้างหมอบถวายดอกบัว

หน้าบันเป็นรูปนักรบมีเทวดาถือคนโทถวาย

พระดำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ตั้งอยู่บนเขาตันหยงมัส ดำบล กะลุวอเหนือ ด้านริมทะเลใกล้กับอ่าวมะนาว ห่างจากตัวจังหวัด นราธิวาสตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) เป็นระยะทาง ๘ กิโลเมตรมีเนื้อที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๘) โปรด เกล้าฯให้ก่อสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ภายในเขตพระราชฐาน ประกอบด้วย พระตำหนักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จ พระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ และของพระบรมวงศานุวงศ์ ตก แต่งด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิดทำให้มีบรรยากาศร่มรื่น ยังมีศูนย์ ศิลปาชีพ ซึ่งเป็นแหล่งฝึกงานพร้อมทั้งจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาและ เซรามิก

พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุก วันระหว่างเวลา o๘.๓๐—๑๖.๓๐ น. เว้นเฉพาะช่วงที่ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวษและสมเด็จพระนางเจ้าษพระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐาน มาประทับแรมเท่านั้น ซึ่งปกติจะเป็นช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม

การเดินทาง สามารถนั่งรถโดยสารประจำทางเส้นที่ไปอำเภอ

ตากใบ และลงที่หน้าพระตำหนักได้เลย

อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว-เขาตันหยง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบล กะลุวอเหนือ ตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ประมาณ ๓ กิโลเมตร และมีทางแยกไปสู่หาดอีก ๓ กิโลเมตร เป็น ชายหาดที่ยาวต่อเนื่องจากชายผั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัด บัตตานี เป็นโค้งอ่าวเชื่อมต่อกัน ยาวประมาณ ๔ กิโลเมตร มีโขดหินคั่นสลับโค้งหาดเป็นระยะ ด้านหนึ่งติดพระตำหนักทักษิณ ราชนิเวศน์ บริเวณริมหาดมีสวนรุกขชาติ และทิวสนร่มรื่นเหมาะแก่ การพักผ่อน มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายหาด (beach forest) ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร พันธุ์ไม้ที่พบจะเป็นไม้ที่ชอบความ แห้งแล้ง เช่น จักทะเล มะนาวผี เตยทะเล (ผลมีหน้าตาคล้าย สับปะรด) เป็นตัน หากใครอยากพักค้างคืนมีบ้านพักของเอกชนใน บริเวณใกล้เคียงให้บริการ

สูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่จะเป็นแหล่งรวมการศึกษา สาขา วิชาต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ดินทำกินแก่ราษฎร ในพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จ คือ วิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ให้ข้อมูลวิชาการ และฝึกอบรมการเกษตร เนื้อที่ศูนย์ทั้ง หมด ๑,๗๔๐ ไร่ ถูกแบ่งเป็น อาคารสำนักงาน แปลงสาธิต และ แปลงวิจัยทดลองในพื้นที่ป่าพรุ

โครงการในพระราชดำริ เช่น โครงการแกล้งดิน คือการทดลอง ทำให้ดินในนาข้าวเปรี้ยวที่สุด และหาวิธีแก้ไข เพื่อที่จะนำไปปรับใช้ จำหน่ายภายนอก โรงงานปศุสัตว์ทำบ่อก๊าซชีวภาพจากมูลวัว การ ทดลองนำระกำหวานมาปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา เป็นต้น

ไม่ใช่เฉพาะงานทางด้านเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียวทางศูนย์ ยังเปิดศูนย์ฝึกอบรมงานหัตถกรรมจากกระจูดและใบปาหนันในวัน เวลาราชการ

การมาศึกษาหาความรู้ที่นี่ยังได้ความเพลิดเพลินไปด้วย ดังพระราชดำริที่จะให้การมาดูงานที่นี่เหมือนการมาพักผ่อนหย่อนใจ ในสวนสาธารณะ ทั้งนี้มีนิทรรศการของศูนย์ฯจัดทุกเดือนกันยายน ซึ่งตรงกับเทศกาลของดีเมืองนราพอดี

การเดินทาง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตั้งอยู่ระหว่างบ้านพิกุล ทองและบ้านโคกสยา ตำบลกะลุวอเหนือ ห่างจากพระตำหนักทักษิณ ราชนิเวศน์ ประมาณ ๑ กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองนราธิวาส ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘๔ นราธิวาส-ตากใบ ระยะทาง ๘ กิโลเมตร สอบถามรายละเอียด โทร. ๐ ๗๓๕๔ ๒๐๖๒-๓

หมู่บ้านยะกัง เป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งแต่ครั้งนราธิวาสยังเป็นหมู่ บ้านบางนรา ปัจจุบันเป็นแหล่งผลิตผ้าปาเต๊ะ หรือผ้าบาติก ที่สำคัญ แห่งหนึ่งของจังหวัด อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดไปตามทางหลวง สาย ๔๐๕๕ (อำเภอเมือง-อำเภอระแงะ) ระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร เลี้ยวเข้าถนนยะกัง ๑ ซอย ๖ ประมาณ ๗๐๐ เมตร

หมู่บ้านทอน ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกเตียน ห่างจากตัวเมืองตาม เส้นทางนราธิวาส-บ้านทอน (ทางหลวง ๔๑๓๖) ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมงไทยมุสลิม เป็นแหล่งผลิตเรือ กอและทั้งของจริงและจำลอง เรือกอและจำลองมีราคาตั้งแต่หลักร้อย

บ้านนก

ไปถึงหลักหมื่น แต่คุณค่าไม่ได้อยู่แค่นั้น เพราะคนที่ทำนั้นบางคน เป็นเด็กมีตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป เด็กบางคนในหมู่บ้านจะใช้เวลาว่าง มานั่งหัดทำเรือกอและ ศิลปะพื้นบ้านของพวกเขาเอง นอกจากเรือ ท่านอาจจะได้ความอิ่มใจกลับไปด้วยหากได้เห็นความสนอกสนใจของ พวกเขาที่มีต่องานศิลปะเช่นนี้

นอกจากนั้นยังมีผลิตภัณฑ์จากกระจูดและใบปาหนัน เช่น ซอง ใส่แว่น กระเป๋า ไปจนถึงเสื่อที่มีลวดลายและสีสันสวยงามลงตัว ราคา ไม่แพง

และที่นี่ยังเป็นแหล่งผลิตน้ำบูดู และข้าวเกรียบปลาที่ขึ้นชื่อ ของจังหวัดนราธิวาสอีกด้วย ตลอดแนวหาดจะเห็นแผงตากปลาเรียง รายอยู่ มีตุ่มซีเมนด์ใส่บูดูจำนวนมาก นักท่องเที่ยวสามารถแวะมาชม วิธีการผลิตและซื้อของฝากได้ทุกวันแต่ปกติในบ่ายวันศุกร์ชาวบ้านมัก จะไปทำละหมาดและพักผ่อน ซึ่งไม่สะดวกนักหากจะแวะมาเวลานี้

เรือกอและ เป็นเรือประมงชายฝั่งขนาดเล็ก ที่ใช้ในจังหวัดชาย แดนภาคใต้ตอนล่าง ลักษณะเป็นเรือลำใหญ่ มีความยาว ๒๕, ๒๒ และ ๒๐ ศอก ลักษณะการสร้างเรือจะทำให้ส่วนหัวและท้ายเรือสูง ขึ้นจากลำเรืออันเป็นเอกลักษณ์มาช้านาน ลวดลายบนลำเรือกอและ เป็นการผสมผสานระหว่างลายมลายู ลายชวาและลายไทยโดยมีสัดส่วนของลายไทยอยู่มากที่สุดเช่น ลายกนก ลายบัวคว่ำบัวหงาย ลายหัวพญานาค หนุมานเหิรเวหา รวมทั้งลายหัวนกในวรรณคดี เช่น "บุหรงซึงอ" หรือ สิงหปักษี (ตัวเป็นสิงห์ หรือราชสีห์ หัวเป็นนกคาบ ปลาไว้ที่หัวเรือ) เชื่อกันว่ามีเขี้ยวเล็บและมีฤทธิ์เดชมาก ดำน้ำเก่ง จึง เป็นที่นิยมของชาวเรือกอและมาแต่บุร่ำบุราณ งานศิลปะบนลำเรือ

การแข่งขันเรือกอและ

เสมือน "วิจิตรศิลป์บนพลิ้วคลื่น" และเป็นศิลปะเพื่อชีวิตเพราะเรือ กอและมิได้ อวดความอลังการของลวดลายเพียงอย่างเดียว ทว่ายังเป็นเครื่องมือในการจับปลาเลี้ยงชีพชาวประมงด้วยกล่าว กันว่าลูกแม่น้ำบางนราไม่มีเรือกอและหาปลาก็เหมือนไม่ใส่เสื้อผ้า

อำเภอตากใบ

วัดชลธาราสิงเห ตั้งอยู่หมู่ ๓ ตำบลเจ๊ะเห ริมฝั่งแม่น้ำตากใบ จากตัวเมืองออกไปตามเส้นทางสาย นราธิวาส-ตากใบ (ทางหลวง หมายเลข ๔๐๘๕) ถึงสี่แยกตลาดอำเภอตากใบแล้วเลี้ยวซ้ายไปอีก ประมาณ ๑๐๐ เมตร จะถึงปากทางเข้าวัด ท่านพระครูโอภาส พุทธคุณ (พุด) เป็นผู้เริ่มก่อตั้งวัดนี้ขึ้นและต้องไปขอที่ดินจากพระยา กลันตันเพื่อที่จะสร้างวัด เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ สมัยนั้นดินแดนตากใบยัง เป็นของรัฐกลันตันอยู่

วัดนี้มีส่วนเกี่ย²วพันกับกรณีแบ่งแยกดินแดนตากใบ ประเทศ สยามกับประเทศมลายู ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษในขณะนั้น (สมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๕๒) โดยฝ่ายไทยได้มีการยกเอาพระพุทธ ศาสนาวัดและศิลปะในวัดเป็นเครื่องต่อรองการแบ่งปันเขตแดนอัง-กฤษจึงยอมรับเหตุผล โดยให้นำเอาแม่น้ำโกลกตรงบริเวณที่ไหล ผ่านเมืองตากใบ (แม่น้ำตากใบ) เป็นเส้นแบ่งเขตแดน วัดนี้จึงรู้จักใน ถืกนามหนึ่งว่า "วัดพิทักษ์แผ่นดินไทย"

บรรยากาศโดยทั่วไปในวัดชลธาราสิงเหน้นเงียบสงบ และมี ลานกว้างริมแม่น้ำที่จะมานั่งพักจิตใจได้ ส่วนภายในโบสถ์ซึ่งสร้างขึ้น ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น มีภาพ จิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเขียนโดยพระภิกษุชาวสงขลา เป็นพุทธประวัติที่ สอดแทรกภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้นไว้เด่นชัดและน่า สนใจเป็นอย่างยิ่ง และเป็นที่ประดิษฐานพระประธานปิดทองทั้งองค์ ทำให้ไม่เห็นลักษณะเดิมที่พระโอษฐ์เป็นสีแดง พระเกศาเป็นสีดำ ประดิษฐานอยู่บนบุษบกทรงสอบสูงประมาณ ๑.๕ เมตร จากลักษณะ บุษบกสันนิษฐานว่าเป็นพระมอญ มีวิหารประดิษฐานพระนอน ซึ่ง ตามผนังประดับด้วยเครื่องถ้วยสังคโลกเก่าแก

การเดินทาง สามารถนั่งรถโดยสารประจำทางเส้นที่จะไป อำเภอตากใบ มีทั้งรถสองแถว (ค่าโดยสารประมาณ ๒๐ บาท) รถตู้ (ค่าโดยสารประมาณ ๓๐ บาท ขึ้นที่วงเวียนในอำเภอเมือง) และรถ บัส ลงที่แยกอำเภอตากใบ และเดินไปอีกประมาณ ๕๐๐ เมตร แต่รถตู้จะเข้าไปส่งถึงวัด

้เกาะยาว ตั้งอยู่ไม่ไกลจากวัดชลธาราสิงเห จากสี่แยกตลาด อำเภอตากใบเลยไปยังแม่น้ำตากใบ มีสะพานไม้ชื่อ "สะพานคอย ๑๐๐ ปี" ยาว ๓๔๕ เมตร ทอดข้ามแม่น้ำตากใบไปยังเกาะยาว ซึ่ง ทางด้านตะวันออกของเกาะจะติดกับทะเล มีหาดทรายละเอียดสี น้ำตาล บรรยากาศสงบเงียบ งดงาม ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ประกอบอาชีพประมงและสวนมะพร้าว

ชายหาดกูบู-บ้านคลองตัน ครอบคลุมตำบลไทรวัน และตำบล ศาลาใหม่ ทอดยาวไปจนถึงตำบลเจ๊ะเห มาสุดที่ปากแม่น้ำสุไหงโกลก

วัดชลธาราสิงเห

วัดชลธาราสิงเห

ชายแดนไทย ความยาวโดยประมาณ ๒๕ กิโลเมตร การเดินทางใช้ เส้นทางหมายเลข ๔๐๘๔ (นราธิวาส-ตากใบ) ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร จะมีถนนถึงชายหาดระยะทาง ๑ กิโลเมตร เป็นชายหาดที่ มีทิวทัศน์สวยงาม หาดทรายขาวสะอาด มีตันสนขึ้นเป็นระยะๆ ร่มรื่น และเงียบสงบ

ด่านตาบา (ด่านตากใบ) ตั้งอยู่ที่บ้านตาบา ตำบลเจ๊ะเห อยู่ ห่างจากตัวอำเภอตากใบราว ๕ กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข ๔๐๘๔ (อำเภอเมือง-อำเภอตากใบ) เป็นช่องทางการท่องเที่ยวและ ค้าขายระหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย อีกแห่งหนึ่งนอกจากด่านสุไหง โกลก

ผู้ที่จะข้ามไปซื้อของที่ร้านค้าปลอดภาษี ด่านศุลกากรเพนกาลันกูโป ของประเทศมาเลเซีย สามารถข้ามไปได้เลยแบบเช้าไป-เย็นกลับ แต่หากจะข้ามไปนานกว่านั้น สามารถขอใบผ่านแดน แบบ ๓ เดือน เข้า-ออกครั้งเดียวได้ โดยต้องเตรียมคำร้องจากสำนักงานอำเภอที่ตัวเองมีชื่อในทะเบียนบ้านไปยื่นที่สำนักงานอำเภอตากใบ สอบถาม โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๒๓๙. ๐ ๗๓๕๘ ๑๔๔๔

การข้ามฟากสามารถข้ามไปโดยเรือหางยาว หรือแพขนานยนต์ ก็ได้ (จะอยู่กันคนละท่า) ออกทุก ๑๕ นาที วิ่งระหว่างเวลา ๐๖.๓๐-๑๗.๑๕ น. ค่าโดยสารคนละ ๗ บาท เท่ากันทุกท่า จักรยานยนต์ ๑๕ บาท รถ ๔ ล้อ ๕๐ บาท รถบัส ๑๐๐ บาท การนำรถยนต์เข้าไป ถ้าจะไปไกลกว่าด่านศุลกากรจะต้องทำประกันรถยนต์สำหรับวิ่งใน ประเทศมาเลเซียก่อน และมีข้อกำหนดว่าต้องเป็นรถที่ติดฟิล์มไม่เกิน ๔๐ เปอร์เซ็นต์ และมีเข็มขัดนิรภัย เพราะฝั่งมาเลเซียเข้มงวดเรื่อง
ความปลอดภัยรถยนต์ มีบริษัทรับทำประกันรถยนต์ทั้งฝั่งไทยและ ฝั่งมาเลย์ ที่ฝั่งไทยทำได้สะดวกเพราะมีหลายบริษัท ค่าประกัน ประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ บาท ระยะเวลาประกัน มีหลายแบบตั้งแต่ ๙ วัน ถึง ๑ ปี

อำเภอสุไหงโกลก

ด่านสุไหงโกลก ดูจะคึกคักกว่าตัวเมืองนราธิวาส คงเพราะเป็น ด่านการค้าชายแดนที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด และยังเดินทางข้ามไปมาได้ สะดวกทั้งคนไทยและคนมาเลย์ มีการสร้างสะพานเชื่อมระหว่าง ประเทศ เปิดตั้งแต่ ๐๕.๐๐—๒๑.๐๐ น. ชาวไทยมักข้ามไปยังฝั่ง รันตูปันยัง เพื่อซื้อเครื่องใช้ต่าง ๆ ของกินของเล่น มีร้านค้าปลอด ภาษี ส่วนคนมาเลย์จะข้ามมาซื้ออาหาร และผลไม้

ด่านสุไหงโกลก อยู่ห่างจากสถานีรถไฟสุไหงโกลก ประมาณ ๑ กิโลเมตร การเดินทางจากตัวเมืองนราธิวาสสามารถเดินทางไปยัง อำเภอสุไหงโกลกได้ ๒ เส้นทาง คือ จากตัวเมืองใช้ทางหลวงหมาย เลข ๔๐๕๕ (นราธิวาส-ระแงะ) แล้วแยกซ้ายที่บ้านมะนังตายอ ไปตามเส้นทางหมายเลข ๔๐๕๖ ผ่านอำเภอสุไหงปาดี เข้าสู่อำเภอ สุไหงโกลก หรืออาจใช้ทางหลวงหมายเลข ๔๐๘๔ จากตัวเมือง นราธิวาสไปยังอำเภอตากใบ แล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่เส้นทางหมายเลข ๔๐๔๗ (ตากใบ-สุไหงโกลก) เป็นระยะทาง ๖๖ กิโลเมตร น

จากด่านสุไหงโกลก สามารถขับรถข้ามสะพานเข้าไปเที่ยว เมืองโกตา บาห์รูของมาเลเซียได้ แต่รถที่จะเข้าไปต้องทำประกัน รถยนต์ (รายละเอียดดูที่ด่านตาบา) การขอใบผ่านแดนสอบถาม โทร.

o പ്രമൂര ഉത്തര

ศาลเจ้าแม่โต๊ะโมะ ตั้งอยู่ที่ชอยภูธร ถนนเจริญเขต ในเขต เทศบาลตำบลสุไหงโกลก เดิมทีเจ้าแม่โต๊ะโมะนี้ประดิษฐานอยู่ที่บ้าน โต๊ะโมะ อำเภอสุคิริน ต่อมาชาวบ้านได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่ อำเภอสุไหงโกลก เป็นที่นับถือของชาวสุไหงโกลก และชาวจังหวัด ใกล้เคียง รวมทั้งชาวจีนในประเทศมาเลเชียเป็นอย่างมากทุกๆ ปี จะมีการจัดงานประเพณีประจำปีที่บริเวณศาลเจ้า ตรงกับวันที่ ๒๓ เดือนสามของจีน (ประมาณเดือนเมษายน) ในงานจะมีกิจกรรมมาก มาย เช่น มีการจัดขบวนแห่เจ้าแม่ ขบวนสิงโต ขบวนเอ็งกอ ขบวน กลองยาว และยังมีการลุยไฟด้วย ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม ได้ที่ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๖๘

สูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร (ป่าพรุโต๊ะแดง)
 ป่าพรุโต๊ะแดง ป่าพรุแห่งสุดท้ายของประเทศไทย ซึ่งคลุมพื้นที่ของ
 ๓ อำเภอ คือ อำเภอตากใบ อำเภอสุไหงโกลก และอำเภอสุไหงปาดี
 มีพื้นที่ประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ ไร่ แต่ส่วนที่สมบูรณ์โดยประมาณมีเพียง
 ๕๐,๐๐๐ ไร่ เป็นป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์ป่าและพรรณ

ไม้ พื้นที่ป่าพรุมีลำน้ำสำคัญหลายสายไหลผ่าน คือ คลองสุไหงปาดี แม่น้ำบางนรา และคลองโต๊ะแดง อันเป็นที่มาของชื่อป่า

ภายในศูนย์ "ได้จัดให้มีทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เพื่อประชา สัมพันธ์ความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของป่าพรุ เริ่มที่บึงน้ำ ด้านหลังอาคารศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธรเป็นสะพาน ไม้ต่อลัดเลาะเข้าไปในป่าพรุ ระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร บางช่วงเป็น สะพานไม้ร้อยลวดสลิง บางช่วงเป็นหอสูงสำหรับมองทิวทัศน์เบื้อง ล่างที่ชอุ่มไปด้วยไม้นานาพรรณในป่าพรุ จะมีป้ายชื่อต้นไม้ที่น่าสนใจ และซุ้มความรู้อยู่เป็นจุดๆ สำหรับให้ความรู้แก่ผู้เดินชมด้วย เปิด ทุกวันเวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น. ไม่เสียค่าเข้าชม และยังมีห้องจัด นิทรรศการให้ความรู้แก่คนที่มาเที่ยวชมอีกด้วย

ป่าพรุ หรือ peat swamp forest เกิดขึ้นได้อย่างไร ? คำตอบ คือ เกิดจากแอ่งน้ำจืดขังติดต่อกันชั่วนาตาปี และมีการสะสมของชั้น ดินอินทรียวัตถุ ก็คือซากพืช ซากตันไม้ ใบไม้ จนย่อยสลายอย่าง ช้าๆ กลายเป็นดินพีท (peat) หรือดินอินทรีย์ที่มีลักษณะหยุ่นยวบ เหมือนฟองน้ำมีความหนาแน่นน้อยอุ้มน้ำได้มาก และพบว่ามีการ สะสมระหว่างดินพีท กับดินตะกอนทะเล สลับชั้นกัน ๒-๓ ชั้น เนื่อง จากน้ำทะเลเคยมีระดับสูงขึ้นจนท่วมป่าพรุ เกิดการสะสมของตะกอน น้ำทะเลถูกขังอยู่ด้านใน พันธุ์ไม้ในป่าพรุตายไปและเกิดป่าชายเลน ขึ้นแทนที่ เมื่อระดับน้ำทะเลลดลงและมีฝนตกลงมาสะสมน้ำที่ขังอยู่ จึงจืดลง และเกิดป่าพรุขึ้นอีกครั้ง ดินพรุชั้นล่างมีอายุถึง ๖,000๗,000 ปี ส่วนดินพรุชั้นบนอยู่ระหว่าง ๗00-๑,000 ปี

ระบบนิเวศน์ในป่าพรุนั้นมีหลากหลาย ทุกชีวิตล้วนเกี่ยวพันต่อ เนื่องกัน ไม้ยืนต้นจะมีระบบรากแขนงแข็งแรงแผ่ออกไปเกาะเกี่ยวกัน เพื่อจะได้ช่วยพยุงลำต้นของกันและกันให้ทรงตัวอยู่ได้ ฉะนั้นต้นไม้ใน ป่าพรุจึงอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม หากต้นใดล้ม ต้นอื่นจะล้มตามไปด้วย

พันธุ์ไม้ที่พบในป่าพรุมีกว่า ๔๐๐ ชนิด บางอย่างนำมา รับประทานได้ เช่น หลุมพี ซึ่งเป็นไม้ในตระกูลปาล์ม มีลักษณะต้น และใบคล้ายปาล์ม แต่มีหนามแหลมอยู่ตลอดก้าน ผลมีลักษณะคล้าย ระกำ แต่จะเล็กกว่า รสชาติออกเปรี้ยว ชาวบ้านนำมาดองและส่งขาย ผังมาเลเซีย ซึ่งคนมาเลย์จะนิยมมาก ฤดูเก็บจะอยู่ในช่วงเดือน พฤศจิกายน-มีนาคม ถ้าเป็นช่วงอื่นจะหายากและราคาสูง บางอย่าง เป็นพืชพรรณในเขตมาเลเซีย เช่น หมากแดง ซึ่งมีลำตันสีแดง เป็น ปาล์มชั้นดีมีราคา มีผู้นิยมนำไปเพาะเพื่อประดับสวน เพราะความ สวยของกาบและใบ ลำตันมีสีแดงดังชื่อ ยังมีพืชอีกหลายชนิดที่ น่าสนใจ เช่น ปาหนันช้าง พืชในวงศ์กระดังงาที่มีดอกใหญ่และ กล้วยไม้ กับพืชเล็กๆ ซึ่งจะต้องสังเกตดีๆ จึงจะได้เห็น

พันธุ์ปลาที่พบ ได้แก่ ปลาปากยื่น เป็นปลาชนิดใหม่ของโลก พบที่ป่าพรุสิรินธรนี้เท่านั้น ปลาดุกรำพัน ที่มีรูปร่างคล้ายงูซึ่งอาจ พัฒนาเป็นปลาเศรษฐกิจที่ใช้เลี้ยงในแหล่งที่มีปัญหาน้ำเปรี้ยวได้ ปลากะแมะ รูปร่างประหลาดมีหัวแบนๆ กว้างๆ และลำตัวค่อยๆ ยาว เรียวไปจนถึงหาง มีเงี่ยงพิษอยู่ที่ครีบหลัง ปลาเหล่านี้จะอาศัยป่าพรุ เป็นพื้นที่หลบภัยและวางไข่ก่อนที่จะแพร่ลูกหลานออกไปให้ชาวบ้าน

ได้อาศัยเป็นเครื่องยังชีพ

นกที่นี่มีหลายชนิด แต่ที่เด่นๆ ได้แก่ นกกางเขนดงหางแดง มีมากในเกาะสุมาตรา เกาะบอร์เนียว และมาเลเซีย ในประเทศไทยพบ ครั้งแรกที่นี่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ นกจับแมลงสีฟ้ามาเลเซีย ซึ่งใน ประเทศไทยจะพบที่ป่าพรุสิรินธรเพียงแห่งเดียวเท่านั้น และปัจจุบัน นกทั้งสองชนิดอยู่ในภาวะล่อแหลมต่อการสูญพันธุ์

ความน่าสนใจของป่าพรุไม่ใช่เพียงแต่ พรรณไม้แปลกๆ สัตว์ ป่าหายาก แต่คนที่ไปเที่ยวโดยเฉพาะเด็กๆจะได้ประสบการณ์ชีวิต กลับไปมากมาย จากธรรมชาติรอบตัวบางทีหากเดินชมธรรมชาติ เงียบๆ อาจจะได้พบสัตว์ป่ากำลังหาอาหารอยู่ก็เป็นได้ เส้นทางนี้ นำเราเข้าไปหาธรรมชาติอย่างใกล้ชิดแต่ก็ไม่ได้นำเราเข้าไปล่วงเกิน

ธรรมชาติมากนัก

หากนำคู่มือดูนก สมุดบันทึก ดินสอสี กล้องส่องตา กล้องถ่าย รูป และยาทากันยุงไปด้วย อาจจะเพลิดเพลินจนใช้เวลาในนี้ได้ทั้งวัน อากาศสดชื่นเย็นสบายในป่าพรุก็ยังทำให้คนที่เข้าไปเยือนรู้สึกสดชื่น ประทับใจ แต่ช่วงเวลาที่มาท่องเที่ยวได้สะดวกคือ กุมภาพันธ์-เมษายน เพราะฝนจะตกน้อยที่สุด เนื่องจากป่าพรุมีภูมิอากาศแบบ คาบสมุทร ฉะนั้นจึงมีฝนตกชุกตลอดปี

ลิ่งที่ต้องให้ความระมัดระวังก็คือ ยุงดำ สัตว์กินเลือด พาหะนำ โรคเท้าช้าง ซึ่งจะมีอยู่ชุกชุมและออกหาอาหารในช่วงเวลาค่ำ และ ไฟป่า ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการสูบบุหรี่ โดยเผลอทิ้งกันบุหรื่ลงไป เมื่อป่าพรุเกิดไฟป่าแล้วจะดับยากมากกว่าป่าชนิดอื่น เนื่องจากเชื้อ เพลิงไม่ได้มีแค่ต้นไม้ในป่า แต่รวมไปถึงซากไม้ และต้นไม้ที่ทับถม กันในชั้นดินพรุ จึงเป็นไฟที่ลุกลามลงไปใต้ดิน ทำให้การควบคุมหรือ ดับไฟลำบาก ไฟจะคุกรุ่นกินเวลานับเดือนๆ ต้องรอจนกว่าจะมีฝนตก ชุก น้ำท่วมผิวดินไฟจึงจะดับสนิท

การเดินทาง หากเดินทางโดยรถไฟจากกรุงเทพยจะค่อนข้าง สะดวกกว่า เพราะสถานีปลายทางอยู่ที่อำเภอสุไหงโกลก หากมิได้นำ รถมาเองสามารถใช้บริการรถรับจ้างจากตัวเมืองสุไหงโกลกได้โดย สะดวก

ทางรถยนต์จากอำเภอตากใบใช้เส้นทางตากใบ - สุไหงโกลก (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๗) ประมาณ ๕ กิโลเมตร จะมีทางแยก เล็กๆ เข้าสู่ถนนชวนะนันท์ เข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร แล้วเลี้ยว

ซ้ายไปอีก ๒ กิโลเมตร มีป้ายบอกทางเข้าสู่ศูนย์วิจัยและศึกษา ธรรมชาติป่าพรุสิรินธรเป็นระยะ สอบถามรายละเอียดที่ ตู้ ปณ. ๓๗ อำเภอสุไหงโกลก นราธิวาส ๙๖๑๒๐

อำเภอสไหงปาดี

น้ำตกฉัตรวาริน อยู่ที่ตำบลโต๊ะเด็ง ไม่ไกลจากตัวเมือง ไปตาม ทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๖ ถึง โรงพยาบาลสุไหงปาดีแล้วเลี้ยวซ้าย ไปตามถนนอีก ๖ กิโลเมตร ทางเข้าลาดยางตลอด อยู่ในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี เป็นน้ำตกขนาดกลาง มีน้ำตลอด

ทั้งปี สภาพแวดล้อมร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด

มีตำนานพื้นบ้านเล่าสืบต่อกั้นมาว่า ที่น้ำตกแห่งนี้ในครั้ง โบราณ วันดีคืนดีมักได้ยินดนตรีมะโย่งแว่วดังมาจากน้ำตกเสมอๆ เมื่อชาวบ้านพากันไปดูมาก ๆ ก็ไม่พบเห็นสิ่งใดเลย กระทั่งผู้เฒ่าคน หนึ่งชื่อ "โต๊ะเด็ง" แอบขึ้นไปดูขณะที่มีเสียงดนตรีก็เห็นภาพชายหญิง คู่หนึ่งออกมาร่ายรำทำนองมะโย่ง โดยมีร่มขนาดใหญ่หรือฉัตรกางอยู่ แล้วก็หายวับไป จากเรื่องที่พบเห็นนี้ ชาวบ้านจึงนำมาตั้งเป็นภาษา ท้องถิ่นว่า "ไอปายง" หรือน้ำตกฉัตร แปลว่าน้ำตกกางร่ม ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ.๒๕๑๐—๒๕๑๑ อำเภอได้ทำการปรับปรุงให้เป็นสถานที่ท่อง เที่ยวขึ้น จึงตั้งชื่อน้ำตกแห่งนี้เป็นทางการจากความหมายเดิมว่า "น้ำ ตกฉัตรวาริน"

พันธุ์ไม้เด่นของที่นี่คือ ปาล์มบังสูรย์ ซึ่งเป็นไม้หายากพบใน บริเวณป่าลึกที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑,๘๐๐ เมตร มี ถิ่นกำเนิดในประเทศมาเลเซีย ลักษณะเป็นไม้ลำตันเตี้ยๆ แต่แตก ก้านออกเป็นกอใหญ่ สูงท่วมหัว สามารถสูงได้ถึง ๓ เมตร ใบแผ่ กว้างทรงสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด มีเส้นใบเรียงกันเป็นระเบียบสวยงาม ได้รับการยกย่องจากทั่วโลกว่าเป็นปาล์มที่สวยงามที่สุด ซึ่งจะพบใน ป่าแถบนี้เท่านั้น ชื่อ "ปาล์มบังสูรย์" ตั้งโดยศาสตราจารย์ประชิด วามานนท์ ที่ปรึกษาโครงการส่วนพระองค์ เมื่อครั้งท่านเดินทางมา สำรวจพื้นที่แถบนี้ ได้พบปาล์มชนิดนี้ปลูกอยู่ในหมู่บ้านมุสลิม ศาสตราจารย์ประชิดเห็นว่าใบของปาล์มชนิดนี้มีลักษณะคล้าย "บัง สูรย์" เครื่องสูงที่ใช้บังแดดในพิธีแห่จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปาล์มดังกล่าว ส่วนภาษาท้องถิ่นเรียกว่า บูเก๊ะอีแป แปลว่าตะขาบภูเขา น่าจะมา จากส่วนช่อดอกที่คล้ายตัวตะขาบ

สวนรวมพรรณไม้ป่า ๖๐ พรรษา มหาราชินี จังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่บริเวณที่ดินสาธารณประโยชน์ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ ๓ ตำบลสุไหงปาดี อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๐๐ ไร่ เป็นสวนที่ทำการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์ไม้ป่ามาปลูกเป็น หมวดหมู่ตามวงศ์ (Family) ตามสกุล (Genus) โดยคำนึงถึงความ เหมาะสมทางนิเวศวิทยาเป็นหลัก

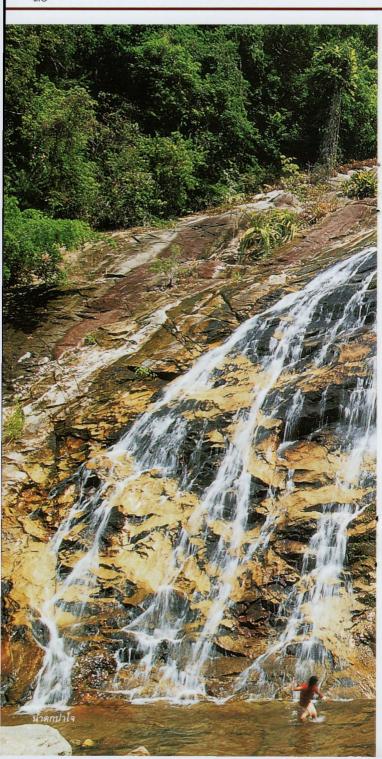
บัจจุบันมีพันธุ์ไม้มากกว่า ๗๐๐ ชนิด หลายชนิดเป็นไม้ที่มี ศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจ บางชนิดเป็นพืชสมุนไพร บางชนิดเป็นไม้ที่หาดูได้ยากและบางชนิดเป็นไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ดังนั้น สวนฯ จึงเป็นศูนย์รวมของพันธุ์ไม้ป่าภาคใต้ที่น่าสนใจ เหมาะแก่การ ศึกษาหาความรู้ และพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนั้น ยังสามารถหาความเพลิดเพลินจากกิจกรรมวาดรูปถ่ายภาพพันธุ์ไม้ หรือสนุก ตื่นเต้นกับการสาธิตการปิ่นเก็บตัวอย่างพันธุ์ไม้ได้อีกด้วย

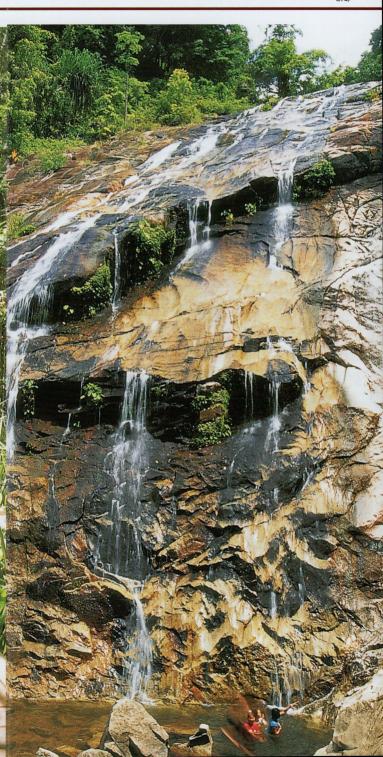
การเดินทาง จากตัวเมืองนราธิวาส ใช้ทางหลวงจังหวัดหมาย เลข ๔๐๕๖ ไปยังอำเภอสู่ไหงปาดี ระยะทางประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ถึงทางแยกบ้านเจาะวาเลี้ยวซ้ายระยะทาง ๘ กิโลเมตร การเที่ยว สวนฯ สามารถเที่ยวได้ตลอดปี สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนัก บริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๒๑ สำนักงานป่าไม้เขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๘๔๐๐๐ โทร. ๐ ๗๓๓๓ ๖๒๘๐-๓ ต่อ ๔๑๒๘, ๔๑๒๘

อำเภอบาเจาะ

อุทยานแห่งชาติบุโด — สุไหงปาดี สมัยก่อนเทือกเขาบูโด-สุไหงปาดี เป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาสันกาลาคีรีที่แบ่งเขตแดนไทย-มาเลเซีย เคยเป็นที่ซ่องสุมของผู้ก่อการร้าย จึงไม่ค่อยมีผู้ใดเข้ามา สัมผัสความมหัศจรรย์ของผืนปาดงดิบแห่งนี้ เมื่อสถานการณ์คลี่ คลายลง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ กรมป่าไม้จึงจัดตั้งวนอุทยานน้ำตกปาโจ และกลายมาเป็นอุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๒๙๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของนราธิวาส ยะลา และบัตตานี

เทือกเขาบูโดนี้จัดเป็นส่วนหนึ่งของป่าดิบร้อนแบบอินโด-มาลายัน ป่าดิบชื้นเขตร้อนซึ่งมีความชื้นสูงเพราะมีน้ำฝนตกตลอดปี และเป็นป่าที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุด เมื่อเทียบกับป่าประเภทอื่นในพื้นที่เท่าๆกัน

พันธุ์ไม้เด่นของที่นี่คือ "ใบไม้สีทอง" หรือ "ย่านดาโอ๊ะ" เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ พันธุ์ไม้ชนิดนี้ถูกค้นพบเป็นครั้งแรกในโลกที่นี่ ใบไม้สี ทองเป็นไม้เลื้อย มีลักษณะใบคล้ายใบชงโคหรือใบเสี้ยว แต่มีขนาด ใหญ่กว่ามาก บางใบใหญ่กว่าฝ่ามือเสียอีก มีขอบหยักเว้าเข้าทั้งที่ โคนใบ และปลายใบ ลักษณะคล้ายวงรีสองอันอยู่ติดกัน ทุกส่วนของ ใบจะปกคลุมด้วยขนกำมะหยี่เนียนนุ่ม มีสีทองหรือสีทองแดงเหลือบ รุ้งเป็นประกายงดงามยามต้องแสงอาทิตย์ สามารถมองเห็นได้จาก ระยะไกล หากขึ้นในที่ที่มีความชื้นสูงลักษณะของใบจะยิ่งนุ่มหนาตาม ไปด้วย เมื่อใบใหญ่เต็มที่ จึงเริ่มเปลี่ยนเป็นสีบรอนซ์เงิน หรือเขียวใน ที่สุด ช่อดอกสีขาวของย่านดาโอ๊ะก็เตะตาไม่แพ้กัน ใกล้ๆ สำนักงาน อุทยานฯ ก็มีอยู่ต้นหนึ่งให้ชื่นชม และยังมีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ หายาก มีราคาแพง และกำลังจะสุญพันธุ์ คือ "หวายตะค้าทอง"

สัตว์ปาหายากที่เคยพบในบริเวณนี้คือ แรด ชะนีมือดำสมเสร็จ เลียงผา และที่สำคัญ คือ ค่างแว่นถิ่นใต้ มีถิ่นอาศัยอยู่ใน แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทางตอนใต้ของพม่า ภาคใต้ของ ประเทศไทย ไปจนถึงมาเลเซียและหมู่เกาะใกล้เคียง มักอาศัยอยู่ตาม ภูเขาสูงชันและป่าดงดิบ อยู่รวมกันเป็นฝูงประมาณ ๓๐-๔๐ ตัว มีตัวผู้ที่แข็งแรงที่สุดเป็นจ่าฝูง ปกตินิสัยขี้อาย กลัวคน ไม่ก้าวร้าวดัง เช่นลิง (นอกจากค่างแว่นถิ่นใต้แล้ว ในประเทศไทยยังพบค่างอีกสาม ชนิด ได้แก่ ค่างดำ ค่างหงอก และค่างแว่นถิ่นเหนือ ในปัจจุบันค่าง ทั้งสี่ชนิดถูกจัดให้เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีสถานภาพถูกคุกคาม)

ในอุทยานฯ มีน้ำตกอยู่หลายแห่ง เช่น น้ำตกภูแว น้ำตกปาโจ และน้ำตกปากอ แต่ที่รู้จักกันทั่วไป นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้สะดวก คือ "น้ำตกปาโจ" เป็นน้ำตกที่มีลักษณะเป็นหน้าผาสูงกว้าง คำว่า "ปาโจ" เป็นภาษามลายูท้องถิ่นมีความหมายว่า "น้ำตก" ที่น้ำตกปาโจนี้มีทาง ขึ้นไปสู่ต้นน้ำเป็นชั้น ๆ รวม ๙ ชั้น นับว่าเป็นน้ำตกที่ใหญ่ที่สุดใน จังหวัดและสวยงามแห่งหนึ่งของภาคใต้ แต่เนื่องจากสภาพปาโดย รอบไม่สมบูรณ์นัก ในหน้าแล้งน้ำจึงค่อนข้างน้อย

นอกจากน้ำตกยังมีสถานที่น่าสนใจอื่นๆ ได้แก่ ศาลาธารทัศน์ ซึ่งเคยเป็นพลับพลาที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่ หัว ในคราวเสด็จประพาสจังหวัดนราธิวาส และยังมีก้อนหินสลัก

พระปรมาภิไธยตั้งอยู่ในบริเวณน้ำตกปาโจด้วย

การเดินทาง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดนราธิวาส ๒๖ กิโลเมตร ใช้ ทางหลวงหมายเลข ๔๒ ไปยังอำเภอบาเจาะถึงบริเวณสี่แยกเข้าตัว อำเภอ ให้เลี้ยวเข้าไปตามถนนอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร ถึงที่ทำการ อุทยานฯ

มัสยิด ๓๐๐ ปี (มัสยิดวาดีอัลฮูเซ็น หรือ มัสยิดตะโละมา เนาะ) บ้านตะโละมาเนาะ ตำบลลุโบะสาวอ ห่างจากจังหวัดนราธิวาส เป็นระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๔๒ แล้วแยกที่บ้านบือราแง

มัสยิด ๓๐๐ ปี

นายวันฮูเซ็น อัส-ซานาวี ผู้อพยพมาจากบ้านสะนอยานยา จังหวัดปัตตานี เป็นผู้สร้างเมื่อ พ.ศ. ้๒๑๖๗ เริ่มแรกสร้างหลังคามุง ใบลาน ต่อมาเปลี่ยนเป็นกระเบื้องดินเผา ลักษณะของมัสยิดมีความ แตกต่างจากมัสยิดทั่วไป คือเป็นอาคาร ๒ หลังติดต่อกัน สร้างด้วย ไม้ตะเคียนทั้งหลัง ลักษณะการสร้างจะใช้ไม้สลักแทนตะปู รูปทรง ของอาคารเป็นแบบไทยพื้นเมืองประยุกต์เข้ากับศิลปะจีน และมลายู ออกแบบได้ลงตัว ส่วนเด่นที่สุดของอาคาร คือ เหนือหลังคาจะมีฐาน มารองรับจั่วบนหลังคาอยู่ชั้นหนึ่ง ส่วนหออาซานซึ่งมีลักษณะเป็นเก๋ง จีน ก็ตั้งอยู่บนหลังคาส่วนหลัง ฝาเรือนใช้ไม้ทั้งแผ่นแล้วเจาะหน้า ต่าง ส่วนช่องลมแกะเป็นลวดลาย ใบไม้ ดอกไม้สลับลายจีน

ปัจจุบันมัสยิดนี้ยังใช้เป็นสถานประกอบศาสนกิจของชาวมุสลิม หากต้องการเข้าชมภายในต้องได้รับอนุญาตจากโต๊ะอิหม่ามประจำ หมู่บ้าน โดยทั่วไปเข้าชมได้บริเวณภายนอกเท่านั้น หมู่บ้านตะโละมาเนาะในอดีตยังเป็นแหล่งผลิตคัมภีร์อัลกุรอาน เขียนด้วยมือ

ด้านข้างมัสยิดมีสุสานชาวมุสลิม ถ้าเป็นของผู้ชายหินที่ประดับ อยู่บนหลุมฝังศพจะมีลักษณะกลม ถ้าเป็นของผู้หญิงจะเป็นหินเพียง สึกเดียว

หลวงพ่อแดงวัดเชิงเขา ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔ บ้านเชิงเขา ตำบลปะลุ กาสาเมาะ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางจังหวัดปัตตานีประมาณ ๑๓ กิโลเมตร มีทางแยกจากถนนเพชรเกษม (ทางหลวงหมายเลข ๔๒) เลี้ยวซ้ายที่บ้านต้นไทรระยะทาง ๕.๕ กิโลเมตร หลวงพ่อแดง อดีตเจ้าอาวาสและเกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดนราธิวาส มรณะภาพ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๒ รวมอายุได้ ๘๐ ปี ภายหลังจากที่ท่าน ได้มรณะภาพไปแล้ว ศพของท่านยังไม่เน่าเปื่อย ประชาชนจึงได้เกิด ความศรัทธาและนำศพของท่านไปบรรจุไว้ในโลงแก้ว เพื่อให้เป็นที่ สักการะบูชาของชาวบ้านและพุทธศาสนิกชนทั่วไป

อำเภอแว้ง

น้ำตกสิรินธร ลักษณะโดยทั่วไปไม่ใช่น้ำที่ตกมาจากผาสูง หาก แต่เป็นลักษณะธารที่ค่อยๆลาดไหลมาจากแนวป่าสูง มีแอ่งน้ำลานหิน นั่งพักผ่อนได้ ธารน้ำตกจะไหลไปรวมที่คลองอัยกาดิง มักจะมีคนท้อง ถิ่นเข้ามาเที่ยว สิ่งที่ควรชมนอกเหนือจากน้ำตก ก็คือ โครงการ สำรวจและรวบรวมพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับป่าภาคใต้ ในสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี มีการรวบรวมไว้กว่า ๒๐๐ ชนิด โดยจัดปลูกพรรณไม้ต่างๆ ไว้เป็นหมวดหมู่ ตามสภาพ ธรรมชาติ และมีป้ายบอกชื่อ รวมทั้งประโยชน์ใช้สอยติดไว้ให้ศึกษา มีความน่าสนใจทั้งในแง่พฤกษศาสตร์พื้นบ้าน และการนำมาเพาะ เลี้ยงขยายพันธุ์ เพื่อพัฒนาเป็นไม้ประดับและพืชเศรษฐกิจ ผู้สนใจ เข้าชมได้ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๐๐ น.

การเดินทาง อยู่ห่างจากอำเภอแว้งไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๔๐๕๗ ประมาณ ๗ กิโลเมตร จากนั้นแยกเข้าไปตามถนน เพื่อความมั่นคงอีกประมาณ ๘ กิโลเมตร จากปากทางเข้าไปอีก ประมาณ ๓๐๐ เมตร

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา-บาลา เป็นพื้นที่อนุรักษ์แห่งใหม่ ของประเทศไทย ได้รับการประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อันเป็นแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย มีพื้นที่ประมาณ ๒๗๐, ๗๒๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทิวเขาสันกาลาคีรี ป่าฮาลาและป่าบาลา เป็นผืนป่าดงดิบที่ไม่ต่อเนื่องกัน แต่ได้รับการประกาศเป็นเขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าเดียวกัน คือ ป่าฮาลา ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา และ อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส แต่ส่วนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไป ศึกษาธรรมชาติได้ จะเป็นป่าบาลาเท่านั้น ป่าบาลามีพื้นที่ครอบคลุม อำเภอแว้ง และอำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

มีการตัดถนนสายความมั่นคง (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๒) ไป ตามเทือกเขาสันกาลาคีรี ทำให้การเข้าถึงพื้นที่ป่าง่ายขึ้น เริ่มจาก บ้านบูเก๊ะตา อำเภอแว้ง ตัดผ่านป่าบาลาและไปสิ้นสุดที่ บ้านภูเขา ทองในอำเภอสุคิริน รวมระยะทาง ๑๘ กิโลเมตร สองข้างทางมีสภาพ เป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย สำหรับการศึกษา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา-บาลา

ธรรมชาติที่นี่เพียงขับรถไปตามถนนสายความมั่นคงก็จะได้ชมสิ่ง พิเศษมากมาย เริ่มจากที่ทำการเขตฯ เป็นต้นไป

ห่างจากสำนักงานมาประมาณ ๕ กิโลเมตร จะมีจุดชมสัตว์ บริเวณนี้จะมีต้นไทรขึ้นอยู่มาก และสัตว์มักจะมาหากินลูกไทรเป็น อาหาร ตรงเข้ามาอีกประมาณ ๑๐ กิโลเมตร จะพบที่ตั้งของหน่วย พิทักษ์ภูเขาทองซึ่งเป็นหน่วยย่อยของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลาบาลา ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายดังกล่าว จะเป็นทำเลที่สามารถเห็นทะเล หมอกอีกจุดหนึ่ง จากจุดนี้เดินเข้าไปประมาณ ๑๐๐ เมตร จะพบ ต้น สมพง(กระพง)ยักษ์ ขนาดเส้นรอบวง ๒๕ เมตร ความสูงของพูพอน (ส่วนที่อยู่โคนต้นไม้เป็นปีกแผ่ออกไปรอบๆ ส่วนใหญ่มักจะเป็นไม้ ใหญ่ที่อยู่ริมน้ำ เพราะจะช่วยในการพยุงลำต้น) สูงประมาณ ๔ เมตร ต้นสมพงเป็นไม้ที่ชอบขึ้นตามริมน้ำ เป็นไม้เนื้ออ่อนใช้ทำไม้จิ้มพัน หรือไม้ขีด

สองข้างทางจะได้เห็นพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ไม่อาจหาชมได้ง่าย ๆ จากที่อื่นในเมืองไทย เช่น ต้นยวน ไม้ยืนต้นในวงศ์ถั่วที่สวยเด่นสะดุด ตา เห็นได้แต่ไกลจากถนน ด้วยผิวเปลือกที่ขาวนวล และรูปร่างที่สูง ชะลูด สามารถสูงได้ถึง ๖๕-๗๐ เมตร ถือว่ามีความสูงเป็นอันดับสาม ของโลก รองจากต้นเรดวูด และยูคาลิบตัส มักถูกตัดไปทำ เฟอร์นิเจอร์ ต้นสยา ไม้ในวงศ์ยางซึ่งเป็นไม้เด่นของป่าฮาลา-บาลา จากจุดชมวิวจะเห็นเรือนยอดของต้นสยาขึ้นเบียดเสียดกัน ถ้าซุ่ม สังเกตดี ๆ อาจจะได้พบนกเงือก เพราะต้นสยานี้เองที่เป็นแหล่งทำรัง สำคัญของนกเงือก รวมทั้งต้นหัวร้อยรูหนาม เป็นหนึ่งในบรรดาพืช ที่พบ

ยังมีสัตว์ป่าที่ทำให้ป่าแห่งนี้มีความสมดุลทางระบบนิเวศน์ได้ สัตว์ที่อาศัยอยู่ที่นี่หลายชนิดเป็นสัตว์ที่หายากในไทย เช่น ชะนีดำ ใหญ่ หรือ เชียมัง มีสีดำตลอดตัว และมีขนาดใหญ่กว่าชะนีธรรมดา เกือบเท่าตัว ชะนีมือดำ ซึ่งปกติจะพบเฉพาะในป่าบนเกาะสุมาตรา บอร์เนียว และป่าบริเวณทางเหนือของมาเลเชียถึงทางใต้ของไทย เท่านั้น บางครั้งอาจจะโชคดีได้พบเจ้าสองตัวนี้เกาะอยู่บนยอดกิ่งไม้ นอกจากนั้นยังมี กบทูด ซึ่งเป็นกบขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ความยาวจากปลายปากถึงกัน ประมาณ ๑ ฟุต น้ำหนักกว่า ๕ กิโลกรัม มีถิ่นอาศัยอยู่บริเวณป่าต้นน้ำบนภูเขาสูง และจากการ สำรวจพบสัตว์ป่าสงวน ๔ ชนิด คือ เลียงผา สมเสร็จ แมวลายหิน อ่อน และ กระช่

นกเงือกซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ของป่า และเป็นนกหา ยากชนิดหนึ่ง แต่ในป่านี้พบถึง ๙ ใน ๑๒ ชนิดของนกเงือกที่พบใน ไทย ได้แก่ นกเงือกปากย่น นกเงือกชนหิน (เป็นนกเงือกชนิดเดียวที่ มีโหนกแข็งทึบ ชาวบ้านในอินโดนีเซียจึงล่านกชนหินเพื่อเอาโหนกไป แกะสลักอย่างงาช้าง) นกแก๊ก นกกก นกเงือกหัวหงอก นกเงือกปากดำ

นกเงือกหัวแรด นกเงือกดำ นกเงือกกรามช้าง

ฤดูกาลที่เหมาะแก่การไปศึกษาธรรมชาติที่นี่คือตั้งแต่ปลาย เดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนกันยายน ซึ่งจะมีฝนตกลงมาไม่มากเกิน ไปนัก

ผู้ที่มีความประสงค์เข้าพื้นที่เพื่อศึกษาธรรมชาติ ต้องทำ หนังสือแจ้งความประสงค์มาล่วงหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตวป่าฮาลา-บาลา ตู้ ปณ. ๓ อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ๙๖๑๖๐ หรือฝ่าย กิจการเขตรักษาพันธุ์ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมอุทยาน แห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรุงเทพฯ โทร. ๐ ๒๕๖๒ ๐๗๖๐ www.dnp.go.th

ด้วยพื้นที่เขตรักษาพันธุ์เป็นพื้นที่เปราะบาง จึงไม่อนุญาตให้

นักท่องเที่ยวเข้าไปพักแรม

การเดินทาง สามารถเหมารถสองแถวได้ที่ตลาดอำเภอแว้ง หรือสถานีรถไฟสุไหงโกลก หรือขับรถไปตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๗ มุ่งหน้าไปยังอำเภอแว้ง จนถึงบ้านบูเก๊ะตา จะมีป้ายบอกทาง ให้ขับต่อไปทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา

เทศกาลงานประเพณี

เทศกาลอาหารจานเด็ด เป็นงานรวบรวมอาหารที่มีชื่อเสียง ของจังหวัดนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส กิจกรรมในงานประกอบ ด้วย การสาธิตการทำอาหาร การแสดงทางวัฒนธรรม และร้าน จำหน่ายอาหารและผลิตภัณฑ์พื้นเมือง จัดขึ้นในช่วงปลายเดือน สิงหาคม-ตันเดือนกันยายน ของทุกปี

๒ เมษา รวมใจน้อมเกล้า จัดขึ้นเพื่อแสดงออกถึงความจงรัก ภักดี และเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราช กุมารี ตลอดจนเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริม การท่องเที่ยว กิจกรรมในงานประกอบด้วย การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน การแข่งขันวิ่ง จักรยานเสือภูเขา และกอล์ฟ จัดขึ้นระหว่างเดือน มีนาคม-เมษายน ของทุกปี

งานของดีเมืองนรา เป็นงานที่รวบรวมสิ่งที่เป็นจุดเด่นของ จังหวัดนราธิวาส เช่น งานแสดงผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพพิเศษ งานวัน กระจูด งานประชันเสียงนกเขาชวา งานวันลองกอง และงานแข่งเรือ กอและ เรือยาว และเรือยอกองชิงถ้วยพระราชทาน กำหนดจัดงาน

ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๕ กันยายนของทุกปี

งานสมโภชเจ้าแม่โต๊ะโมะ เป็นเทศกาลสำคัญของอำเภอสุไหง โกลก ประกอบด้วยขบวนแห่เจ้าแม่ รถบุปผชาติ ขบวนเชิดสิงโตและ มังกร การเข้าทรงแสดงอภินิหาร กำหนดจัดงานประมาณวันที่ ๒๓ เดือน ๓ ของจีนประจำทุกปี สำหรับภาคมหรสพมีการแสดงอุปรากร จีน (งิ้ว) และการออกร้านจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ลองกอง เป็นผลไม้ที่ขึ้นชื่อที่สุดของจังหวัดนราธิวาส พันธุ์ ที่มีชื่อ คือ ลองกองบ้านซีโป อำเภอระแงะ เป็นพันธุ์ ไม้ชนิดเดียวกับ ลางสาด มีเนื้อน้อยกว่า แต่ มีรสหวานกว่า อีกพันธุ์หนึ่งที่รสชาติดี คือ ลองกองตันหยงมัส ซึ่ง เป็นลองกองซีโปที่นำมาปลูกที่บ้านตันหยงมัส ลองกองจะออกผล ประมาณกลางเดือนสิงหาคม-กันยายน ผู้ที่สนใจเยี่ยมชมสวนลอง กองพร้อมวิทยากรบรรยาย และหาซื้อลองกองกลับบ้าน สนใจสอบ ถามรายละเอียดได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอระแงะ โทร. ๐ ๗๓๖๗ ๑๒๙๐ และสำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส โทร. ๐ ๗๓๕๐ ๕๐๗๙

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์จากกระจูดและใบ ปาหนัน เรือกอและจำลอง และผลิตภัณฑ์เซรามิค

ผ้าบาติก คำว่า บาติก เป็นภาษาชวา ใช้เรียกผ้าย้อมสีชนิด หนึ่งที่รวมเอาศิลปะทางด้านฝีมือ และเทคนิคการย้อมสีเข้าด้วยกัน จากหลักฐานทางโบราณคดีพบว่ามีการทำผ้าบาติกมาใช้กันมาประมาณ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว

การทำผ้าเป็นศิลปหัตถรรมที่น่าสนใจ หลักการทำผ้าบาติก อาศัยเทคนิคง่ายๆ คือ "การวันสีด้วยเทียน" โดยใช้ "วันติ้ง" เป็น เครื่องมือที่จุ่มเทียนไขเหลวเพื่อวาดลวดลายลงบนผืนผ้าก่อนลงสีใน ส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีที่ย้อม เมื่อนำไปย้อมสี สีก็จะติดเฉพาะส่วน ที่ไม่ลงเทียนไว้และจะติดซึมไปตามรอยแตกของเทียนเกิดลวดลาย สวยงามแปลกตาอันเป็นสัญลักษณ์ของผ้า

ลองกอง

บัจจุบันการทำผ้านิยมใช้วิธีพิมพ์ลายผ้ามากกกว่าวิธีเขียนลาย ด้วยมือเพราะเร็วและสะดวกกว่า ผ้าบาติกนี้นอกจากส่งขายตามเมือง ท่องเที่ยวใหญ่ ๆ ในไทยแล้ว ยังส่งออกไปขายในมาเลเชียด้วย ปลากุเราเค็ม เป็นปลาเค็มแห้งที่มีเนื้อนุ่ม รสชาติอร่อยที่สุด และแพงที่สุดในประเทศไทย ได้รับการยกย่อง และความนิยมจาก นักชิมทั่วไป ผลิตที่ ตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ

สะตอหรือลูกตอ เป็นผลิตผลจากพืชเศรษฐกิจของภาคใต้มี ลักษณะเป็นผักแต่ละผักจะมีเมล็ดอยู่ถี่เรียงกันยาวไปตามผัก กลุ่ม ของเมล็ดฉุนและอมหวาน เป็นที่นิยมของผู้บริโภค สามารถนำไป ประกอบอาหารได้หลายอย่าง เช่น แกงกะทิ ตัมกะทิ ผัดเผ็ด ผัดจืด (ใส่กะปินิดหน่อย) นอกจากนี้ยังใช้ตัม เผาหรือรับประทานดิบ ๆ กับ น้ำพริก, แกงเผ็ด ทุกชนิด และขนมจีน ส่วนสะตอดองเปรื้ยวสามารถ เก็บรักษาไว้ได้เป็นแรมปี

อาหารพื้นเมือง

ไก่พอและ ก็คือไก่ปิ้งที่นำมาใส่เครื่องปรุงประกอบด้วยแกง ซึ่งมีพริกแห้ง ขิง ขมิ้น หัวหอม กระเทียม กะทิ ปรุงรสด้วยเกลือ น้ำตาล ส้มแขก หรือส้มมะขามเปียก เป็นอาหารที่จัดว่าเป็นอาหาร จานพิเศษ เป็นอาหารพื้นเมืองที่มีความอร่อย นิยมใช้ต้อนรับแขกมา เยือน หรืองานเลี้ยงต่าง ๆ

ถั่วงอก ดอกดาหลา ใบจันทน์หอม ถั่วฝักยาว แตงกวา ยอดมะม่วง หิมพานต์ เป็นต้น

ข้าวยำใบพันสมอ หรือเรียกกันว่า ข้าวยำนราธิวาส เป็นอาหาร อย่างหนึ่งของชาวนราธิวาส นิยมหุงด้วยข้าวเก่าค้างปี เพราะหุงแล้ว ข้าวจะแห้งและร่วนดี สำหรับเครื่องปรุงประกอบด้วย น้ำบูดูสด มะพร้าวคั่ว ปลาย่างฉีกฝอย พริกไทยป่น มะม่วงหรือมะขาม ผักต่าง ๆ เช่น ตะไคร้ ดอกดาหลา ถั่วฝักยาว ถั่วงอก ยอดตาเปิด ลูกไตเบา (กระถิน) ยอดหมักแพ ยอดแหร (มะม่วงหิมพานต์) ยอดราม เป็นต้น ผักทุกชนิดจะหั่นฝอย

้บูดู เป็นอาหารคาว มี ๒ ชนิด คือบูดูแบบเค็ม สำหรับปรุง แล้วใช้ผักสดจิ้มรับประทานกับข้าวสวย และบูดูแบบหวาน ที่เรียกว่า "น้ำเคย" ใช้สำหรับคลุกกับยำปักษ์ใต้ บูดูทั้ง ๒ ชนิดนี้ ได้จากการ หมักปลา

รอเยาะ เป็นอาหารพื้นเมืองประเภทอาหารคาวที่ปรุงจากผัก และผลไม้สดมีน้ำแกงราด เป็นที่นิยมของชาวไทยมุสลิม รับประทาน เป็นอาหารว่าง หรือบางทีก็รับประทานกับข้าว

ละแซ หรือ ละซอ เป็นอาหารคาวซึ่งมีเส้นแบนยาวเป็นแถบ ๆ กว้างประมาณ ๑ เซนติเมตร คล้ายเส้นก๋วยเตี๋ยว ราดด้วยน้ำแกง และผสมผักใช้รับประทานเหมือนขนมจีน ลักษณะของน้ำแกงเป็น น้ำขัน ๆ สีขาวนวล ผักที่นิยมใช้รับประทาน คู่กับละแซ คือ หัวปลี ถั่วงอก ดอกดาหลา ใบจันทน์หอม ถั่วผักยาว แตงกวา ยอดมะม่วงหินมพานต์ เป็นต้น

แนะนำรายการนำเที่ยว วันเดียวเที่ยวนราธิวาส

เช้า

- ออกเดินทางจากอำเภอหาดใหญ่
- ถึงจังหวัดนราธิวาส
- เยี่ยมชมตำหนักทักษิณราชนิเวศน์และศูนย์ศิลปาชีพ
- เยี่ยมชมวัดชลธาราสิงเห อำเภอตากใบ เป็นวัดที่มีความ สำคัญทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการแบ่งแยกเขตแดน ระหว่างประเทศสยามกับประเทศมลายู ซึ่งอยู่ภายใต้การ ปกครองของอังกฤษ

บ่าย

- เดินทางไปยังป่าพรุโต๊ะแดง เป็นป่าพรุที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด ที่เหลืออยู่ในประเทศไทย เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่า ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชนิด และ พรรณพืชอีกกว่า ๔๐๐ ชนิด เหมาะแก่การศึกษา ธรรมชาติ และระบบนิเวศน์
- เดินทางกลับเข้าเมืองนราธิวาส และซื้อสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก ที่น่าสนใจ ของจังหวัดนราธิวาส
- เดินทางกลับหาดใหญ่

สิ่งอำนวยความสะดวกในจังหวัดนราธิวาส

(ราคาห้องพักในเอกสารนี้เปลี่ยนแปลงได้ โปรดสอบถามจาก โรงแรมก่อนเข้าพัก)

สถานที่พัก อำเภอเมืองนราธิวาส

เกสต์เฮาส์ ถ.โคกเคียน โทร. o ๗๓๕๑ ๑๑๓๓ จำนวน ๒๔ ห้อง ราคา ๑๕๐-๓๕๐ บาท

โกปีเตียมแอนด์โฮมสเตย์ ๓๙๘ ถ.ภูผาภักดี ต.บางนาค โทร.
๐ ๗๓๕๑ ๕๙๘๘ จำนวน ๕ ห้อง ราคา ๒๕๐-๕๕๐ บาท

ตันหยง ๑๖/๑ ถ.โสภาพิสัย ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๓๑-๓, ๐ ๗๓๕๑ ๑๔๗๗-๙ โทรสาร ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๓๔ จำนวน ๘๔ ห้อง ราคา ๗๐๐-๑,๒๐๐ บาท

ทิพวรรณ ๓๖/๑๖ ถ.เจริญพงศ์ ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๗๒ จำนวน ๒๗ ห้อง ราคา ๒๐๐-๔๔๐ บาท

นราธิวาส ๓๕๑ ถ.ภูผาภักดี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๖๓ จำนวน ๒๑ ห้อง ราคา ๑๒๐-๑๕๐ บาท

บ้านบุหรง ริเวอร์ไซด์ ๓๙๗ ถ.ภูผาภักดี ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๒๗, ๐๘ ๖๙๖๒ ๑๕๐๐ จำนวน ๒ ห้อง ราคา ๔๐๐-๕๐๐ บาท

แปชิฟิก ๔๒/๑-๒ ถ.วรคาคามพิพิธ ต.บางนาค โทร. o ๗๓๕๑ ๑๐๗๖ โทรสาร o ๗๓๕๑ ๑๒๕๙ จำนวน ๓๐ ห้อง ราคา ๓๐๐-๔๕๐ บาท เยาวราช ๑๓๑ ถ.พิชิตบำรุง โทร. o ๗๓๕๑ ๑๑๔๘ จำนวน ๔๐ ห้อง ราคา ๑๖๐-๓๖๐ บาท

อิมพีเรียล นราธิวาส ๒๒๘ ถ.พิชิตบำรุง ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๐๔๑-๕๐ E-mail : ppn@dusit.com จำนวน ๑๑๗ ห้อง ราคา ๘๐๐-๓,๕๐๐ บาท

อำเภอสุไหงโกลก

เก็นดั้ง ๒๕๐ ถ.เอเซีย ๑๘ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๒๓๑-๔๐ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๕๘ จำนวน ๒๓๘ ห้อง ราคา ๕๕๐-๑,๕๐๐ บาท

แกรนด์การ์เด็น ๖๖ ถ.ประชาวิวัฒน์ ซ.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๖๐๐-๕, ๐ ๗๓๖๑ ๓๕๐๑-๔ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๓๕๐๐ จำนวน ๑๑๑ ห้อง ราคา ๕๘๕-๑,๘๐๐ บาท

กรุงทอง ๑๕๒-๑๕๔ ถ.ประเวศชลธี โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๕๗๕๓ จำนวน ๖๓ ห้อง ราคา ๒๐๐-๓๐๐ บาท

คำอิน ๙๖-๙๘ ถ.สฤษดิ้วงศ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๘๗ จำนวน ๑๙ ห้อง ราคา ๑๒๐-๒๕๐ บาท โชนัน เฮ้าส์ ๓๔-๓๖ ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๒๑ จำนวน ๑๗ ห้อง ราคา ๑๘๐-๒๘๐ บาท

ชาวอย ๓๔ ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๙๓ จำนวน ๒๗ ห้อง ราคา ๑๕๐-๑๗๐ บาท

ชิตี้ ๘๖-๘๖/๑ ถ.สฤษดิ์วงศ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๕๒๑-๒ E-mail : cthotal@cscom.com จำนวน ๔๐ ห้อง ราคา ๓๕๐-๖๐๐ บาท

ทักษิณ สาขา ๑ ๓๒ ถ.ประชาสำราญ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๑๐, ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๘๓ จำนวน ๓๗ ห้อง ราคา ๑๖๐-๓๓๐ บาท

ทักษิณ สาขา ๒ ๔ ถ.ประชาสำราญ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๘๘, ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๒๐, ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๘๕, จำนวน ๕๐ ห้อง ราคา ๒๐๐-๗๔๐ บาท

ไทยเลี้ยง ๔๐ ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๓๒ จำนวน ๓๘ ห้อง ราคา ๒๒๐-๓๗๐ บาท

ชารารีเจนท์ ๒ ถ.เจริญเขต ซ.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๘๐๑-๒, ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๐๑ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๓๓๘๕ จำนวน ๑๑๘ ห้อง ราคา ๓๕๐-๘๘๕ บาท

นำไทย สาขา ๒ ๙๓-๙๕ ถ.เจริญเขต ซ.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๖๓ จำนวน ๓๐ ห้อง ราคา ๑๒๐-๒๕๐ บาท

บังกะโล โก-ลก ๘๔ ถ.วงศ์วิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๑๘ จำนวน ๑๓ ห้อง ราคา ๓๒๐ บาท

ปาร์คสัน ๓๐๑ ถ.เจริญเขต ซ.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๗๘๙-๙๐ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๒๗๕๕ จำนวน ๔๐ ห้อง ราคา ๔๘๐-๕๔๐ บาท

พลาซ่า ๒ ถ.เทศปฐม (ข้างที่ทำการไปรษณีย์) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๘๗๕-๖, ๐ ๗๓๖๑ ๓๔๐๔-๕ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๓๔๐๒ จำนวน ๙๔ ฟอร์ยู ๙๘/๔-๕ ถ.สฤษดิ์วงศ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๘๗ จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๓๐๐ บาท

มาดี ๒๙/๔ ถ.ชื่นมรรคา โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๒๒ จำนวน ๑๗ ห้อง ราคา ๑๕๐-๓๐๐ บาท

มายเฮ้าส์ ๙๘/๓๔ ถ.สฤษดิ๋วงศ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๖๙, ๐ ๗๓๖๑ ๓๕๖๙ โทรสาร ๐ ๗๓๕๒ ๐๑๘๑ จำนวน ๒๔ ห้อง ราคา ๒๐๐-๒๕๐ บาท

มารีน่า ๑๗๓ ถ.เจริญเขต ซ.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๘๘๒-๕ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๓๓๘๕ จำนวน ๑๗๖ ห้อง ราคา ๗๓๕-๑,๘๐๐ บาท

เมอลิน ๖๘ ถ.เจริญเขต โทร/โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๑๓, ๐ ๗๓๖๑ ๘๑๑๑, ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๐๓ จำนวน ๙๕ ห้อง ราคา ๓๙๐-๕๗๐ บาท

แมร์รี่ ๙๕ ถ.ประชาวิวัฒน์ ซ. ๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๓๙๑ จำนวน ๑๒ ห้อง ราคา ๑๕๐-๑๗๐ บาท

ริเวียร่า ๔๐ ถ.ประชาวิวัฒน์ ซ.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๗๔๓ จำนวน ๓๓ ห้อง ราคา ๒๕๐-๔๐๐ บาท โรมัน ๗๖-๗๘ ถ.สฤษดิ์วงศ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๕๐๘ จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๑๕๐-๒๕๐ บาท

ลี่ ๑๐๒/๑-๓ ถ.ประชาวิวัฒน์ ซ. ๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๓๖ จำนวน ๓ ห้อง ราคา ๓๐๐ บาท

วาเลนไทน์ ๒/๑ ถ.วามันอำนวย โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๒๙, ๐ ๗๓๖๑ ๒๒๙๙-๓๐๐ จำนวน ๕๐ ห้อง ราคา ๑๙๐-๒๕๐ บาท

เวนิส พาเลส ๒๒ ถ.ชื่นมรรคา โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๐๐, ๐ ๗๓๖๑ ๓๗๐๐-๙ โทรสาร ๐ ๗๓๖๑ ๒๔๑๘ จำนวน ๑๓๒ ห้อง ราคา ๔๒๐-๑, ๐๒๐ บาท

อมรินทร์ ๑๘๕ ถ.ประชาวิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๐๘ จำนวน ๓๔ ห้อง ราคา ๒๐๐-๓๕๐ บาท

อินเตอร์ทาวเวอร์ ๑๐๔ ถ.ประชาวิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๗๐๐-๔ จำนวน ๘๐ ห้อง ราคา ๔๐๐-๔๕๐ บาท

อิมเพรส ๒๘-๓๐ ถ.เจริญเขต ซ.๓ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๖๔๗-๘ จำนวน ๒๘ ห้อง ราคา ๒๐๐-๒๘๐ บาท

เอเซีย ๑๘ ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๑๐๑ จำนวน ๒๐ ห้อง ราคา ๒๐๐-๓๐๐ บาท

ฮาวาย ๔๙-๕๙ ถ.บุษยพันธ์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๑๘๐ จำนวน ๒๖ ห้อง ราคา ๒๐๐-๓๐๐ บาท

ชันนี่ ๗๔ ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๙๙๒, ๐ ๗๓๖๑ ๑๙๙๒ จำนวน ๒๒ ห้อง ราคา ๑๒๐-๒๐๐ บาท

อำเภอตากใบ

ตาบาพลาซ่า ๗/๒๐ ม. ๑ ถ.ตาบา-ตากใบ ต.เจ๊ะเห โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๒๓๓-๔ จำนวน ๕๐ ห้อง ราคา ๒๐๐-๔๗๐ บาท

ตากใบลากูนรีสอร์ท ๓๑๑/๒ ม. ๗ ถ.ตาบา-ตากใบ ต.เจ๊ะเห โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๔๗๘, ๐ ๗๓๕๒ ๔๔๐๒ จำนวน ๑๖ ห้อง ราคา ๕๐๐-๖๐๐ บาท

ร้านอาหาร

อำเภอเมืองนราธิวาส

กอล์ฟวิว ๔๗ ถ.บ้านตันหยงมะลิ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๖๑๗ เปิด ๑๐.๓๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

กาหลา ๒๒๑ ถ.ภูผาภักดี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๔๒๓๘ เปิด ๑๑.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารอิสลาม, อาหารอิสาน)

ไก่ย่างจีระพันธ์ ถ.พิชิตบำรุง โทร. o ๗๓๕๒ ๑๔๙๘ เปิด ๑๒.๐๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารอิสลาม, อาหารตามสั่ง)

ข้าวหน้าเปิด (คุณบุญเลิศ) ๔๓๐/๑ ถ.ภูผาภักดี โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๒๓๘๕ เปิด ๐๗.๐๐-๑๕.๐๐ น. (อาหารจานเดียว) ครัวลำป่า ๑/๘ ถ.ชาญอุทิศ (กลางซอยสถานีวิทยุ ๘๑๒) โทร. o ๗๓๕๑ ๔๖๙๗ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง, อาหาร ทะเล)

เจ๊ะสนิ ๕๑-๕๓ ถ.โสภาพิสัย โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๓๑๘ เปิด ๐๖.๐๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

จิ้นฮั้ว ๒๘๓ ถ.ภูผาภักดี ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๓๐๕ เปิด ๑๐.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารจีน, อาหารไทย)

โจโจ้ เบเกอรี่ ๗๕ ถ.จาตุรงค์รัศมี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๑๘๐ เปิด ๐๗.๓๐-๒๔.๐๐ น. (อาหารไทย)

ดีเด่น ๒๓๒ ถ.ภูผาภักดี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๑๑๐ เปิด ๐๖.๓๐-๑๗.๐๐ น. (อาหารไทย, อาหารจีน)

ตันหยง ๑๖/๑ ถ.โสภาพิสัย ต.บางนาค (อยู่ภายในโรงแรม ตันหยง) โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๓๑-๓, ๐ ๗๓๕๑ ๑๔๗๗-๙ เปิด ๐๖.๐๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารทั่วไป)

บ้านกาเสาะ ๑/๓ ม.๗ ต.ลำภู ถ.นราธิวาส-ระแงะ โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๑๗๐๐ เปิด ๑๐.๓๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารทะเล, อาหารไทย)

บางนรา ๒๒๘ ถ.พิชิตบำรุง ต.บางนาค (อยู่ภายในโรงแรม อิมพีเรียล นราธิวาส) โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๐๔๑-๕๐ เปิด ๐๖.๐๐-๒๓.๐๐ น.

มังกรทอง ๔๓๓ ถ.ภูผาภักดี โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๘๓๕, ๐ ๗๓๕๑ ๔๓๔๘ เปิด ๑๐.๓๐-๒๒.๓๐ น. (อาหารไทย, อาหารทะเล)

มูเ**ถียร่าห์** ๑๒๔ ถ.วิจิตรไชยบูรย์ โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๐๙๐ เปิด ๐๗.๐๐-๑๘.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

ริมน้ำ ๔๕/๖ ถ.นราธิวาส-ตากใบ โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๕๕๘ โทรสาร ๐ ๗๓๕๑ ๓๐๒๕ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารไทย, อาหารจีน, อาหารฝรั่ง)

รอยฮันโภชนา ๒๒ ถ.วิจิตรไชยบูรย์ โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๗๕๐ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

วารีซีฟู๊ด ๔๑-๔๗ ถ.ลูกเสืออนุสรณ์ โทร. o ๗๓๖๑ ๓๒๖๖ เปิด ๑๑.๐๐-๒๔.๐๐ น. (อาหารทะเล)

ศักดิ์โภชนา ๒๒๖/๕ ถ.พิชิตบำรุง ต.บางนาค โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๓๘๒๘ เปิด ๑๖.๐๐-๒๔.๐๐ น. (อาหารตามสั่ง)

อำเภอตากใบ

นัดพบยูงทอง ๑๖๒ ถ.นราธิวาส-ตากใบ ต.เจ๊ะเห โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๑๕๑ เปิด ๑๑.๐๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารไทย, อาหารทะเล)

สวนอาหารตากใบลากูน ถ.ตากใบ-นราธิวาส โทร. o ๗๓๕๘ ๑๕๗๘

อำเภอยี่งอ

เจ๊ะการ์ ๑๐๓ ม.๗ ถ.รามโกมุท โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๐๗๒ เปิด ๐๘.๓๐-๒๐.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

ครูยา ๔๘/๕ ม.๑ ถ.เพชรเกษม โทร. ๐ ๗๓๕๘ ๑๒๒๓ เปิด ๐๗.๐๐-๒๓.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

อำเภอสุไหงโกลก

กะซง ๙๙ ถ.อนุกาชาดอนุสรณ์ ๒ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๕๒๙๔, ๐๘ ๔๗๕๐ ๗๗๙๙ เปิด ๐๗.๐๐-๑๗.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

เงาจันทร์ ๒๖๓ ถ.ประชาวิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๗๘๕ เปิด ๑๑.๐๐-๒๓.๐๐ น. (อาหารไทย)

โจโจ้ เบเกอรี่ ๒๓ ถ.ประชาสำราญ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๐๙๒ เปิด ๐๗.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารไทย)

เจ๊ะการ์ ๑๑๒ ถ.วงศ์วิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๔๙๗ เปิด ๑๐.๐๐-๒๐.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

ฉัตรวาริน ๒๕๐ ถ.เอเซีย ๑๘ (อยู่ภายในโรงแรมเก็นติ้ง) โทร. o ๗๓๖๑ ๓๒๓๑-๔๐ เปิด o๖.oo-๐๒.oo น. (อาหารไทย, อาหารจีน, อาหารทะเล)

ต้นโภชนา ๓๖-๓๘ ถ.วงศ์วิวัฒน์ (ข้างโรงเรียนบ้านสุไหงโกลก) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๔๔๘๔ เปิด ๐๙.๐๐-๑๗.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

บักมุ้ย ๒๑/๑๒ ซ.ภูธร ถ.เจริญเขต (หน้าสมาคมแต้จิ๋ว) โทร. o ๗๓๖๑ ๑๑๒๙ เปิด ๑๐.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารไทย-อาหารจีน)

บะกุ๊ดเด๋ ๔๖/๒ ซ. ๓ ถ.ประชาวิวัฒน์ ใกล้โรงแรมแกรนด์ การ์เด้น โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๖๐๐, ๐ ๗๓๖๑ ๑๐๓๖ เปิด ๐๘.๐๐-๑๓.๐๐ น. (อาหารจีน)

เรือกอและ

เพื่องฟ้า ๓๐๔ ถ.เจริญเขต ซ.๓ (อยู่ภายในโรงแรมปาร์คสัน) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๗๘๙-๙๐ เปิด ๐๖.๐๐-๐๑.๐๐ น. (อาหารทั่วไป)

เมอริเดียน ๑๗๓ ถ.เจริญเขต ซ.๓ (อยู่ภายในโรงแรมมารีน่า) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๘๘๒-๕ เปิด ๐๗.๓๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารทั่วไป)

รสสยาม ๒-๔ ถ.ชื่นมรรคา โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๓๖๐ เปิด ๑๐.๐๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารไทย-อาหารจีน)

รอมลี่ ๗๓ ซ.ภูธร ถ.เจริญเขต โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๘๖๘ เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๓๐ น. (อาหารอิสลาม)

ร่มไทร ๓๓/๑๙ ถ.ทรายทอง ๒ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๙๑๔ เปิด ๑๑.๐๐-๐๒.๐๐ น. (อาหารไทย)

รินคำ ๒๒ ถ.ชื่นมรรคา (อยู่ภายในโรงแรมเวนิส พาเลซ) โทร. o ๗๓๖๑ ๓๗๐๐-๙ เปิด ๐๗.๐๐-๐๑.๐๐ น. (อาหารทั่วไป)

สุดคีริน ๖๖ ถ.ประชาวิวัฒน์ ซ.๓ (อยู่ภายในโรงแรมแกรนด์ การ์เดน) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๓๖๐๐-๕ เปิด ๐๖.๓๐-๐๑.๓๐ น. (อาหารทั่วไป)

หมากแดง ๘๔ ถ.วงศ์วิวัฒน์ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๒๑๘ เปิด ๐๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. (อาหารไทย)

อิบราฮิม ๓๓๖ ถ.บุษยพันธ์ (ตรงข้ามโรงแรมเวนิส) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๖๘๖ เปิด ๐๙.๓๐-๒๑.๐๐ น. (อาหารอิสลาม)

ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านร่อนพัฒนา ๑๒๕ ม. ๒ ต.ตันหยง มัส อ.ระแงะ โทร. ๐ ๗๓๖๗ ๑๔๘๒ จำหน่ายส้มแขกแก้วและ ผลิตภัณฑ์ส้มแขกแปรรูป เปิด ๑๓.๐๐-๑๗.๐๐ น.

เจเคบาติก (แวปาบาติก) บ้านยะกัง อ.เมือง หยุดวันศุกร์ (ทำ ละหมาด) โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๔๕๒ เปิด ๐๘.๐๐-๑๕.๓๐ น.

นิตยาบาติก โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๑๐๘ ผลิตภัณฑ์กระจูด โทร. ๐ ๗๓๕๖ ๕๐๗๑ ผลิตภัณฑ์ส้มแขกแปรรูป โทร. ๐ ๗๓๖๗ ๑๔๘๒

โยฮันบาติก ๒๓๐ ถ.ประชาวิวัฒน์ อ.สุไหงโกลก (ตรงข้ามปั๊ม น้ำมันคาร์ลเทค) โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๘๒๔๗เปิด ๐๘.๓๐-๑๘.๐๐ น.

สูนย์หัตถ[์]กรรมพื้นเมืองภาคใต้ ๖๘/๓ ถ.วรคามพิพิธ อ.เมือง โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๒๓๙๙, ๐๘ ๑๘๙๗ ๐๘๗๒ จำหน่ายผ้าบาติก ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเส้นใย เปิด ๐๘.๐๐-๒๑.๐๐ น.

ศูนย์ศิลปาชีพเครื่องปั้นดินเผาทักษิณราชนิเวศน์ โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๕๐๒๒

อัลฮามีน บาติก ๖๘ ถ.นราธิวาส-ตากใบ ต.บางนาค อ.เมือง โทร. ๐๘ ๑๘๙๘ ๔๘๙๒, ๐ ๗๓๕๑ ๖๐๔๓ เปิด ๐๘.๓๐-๑๗.๐๐ น.

อ่าวมะนาวบาติก บ้านอ่าวมะนาว อ.เมือง (ใกล้สำนักงาน ททท.ภาคใต้เขต ๓) เปิด ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น.

บริษัทนำเที่ยว

 เน็ตมาร์ท ทัวร์
 ๒๙๑ ถ.เอเซีย ๑๘ โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๐๕๐

 ดี ดี ทัวร์
 ๒๔ ถ.เจริ ญ เขต ซ.๑/๑ โทร.๐ ๗๓๕๑ ๑๐๒๗

 นราอาลาดิน ทัวร์
 ๑๔๗/๑ ถ.พิชิตบำรุง โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๓๔๑๙

 ซี ยู ทัวร์
 ๓๘ ถ.อารีฟมรรคา อ.สุไหง โกลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๒๖๐๐

 บัญญา ทัวร์
 ๒๕๐/๑๓ ถ.เอเซีย ๑๘ อ.สุไหง โกลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๔๑๕๘

บิสซิเนส แอนด์ ลีเซอร์ ๒๐๐๓

รุ่งสว่าง ทัวร์

๓๙๙ ถ.ภูผาภักดี ต.บางนาก อ.เมือง โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๒๗

๓๒๘/๖ ถ.เจริญเขต อ.สุไหง โกลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๕๕๕๔

หมายเลขโทรศัพท์สำคัญ

ศาลากลางจังหวัด โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๒๔,

୦ ଖଣଣ୍ଡ ୭୯୯୦

ที่ว่าการอำเภอเมือง โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๑๒ สำนักงานเทศบาลเมือง โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๔๘.

> ට ඛ්ණාස්ම භාමසට, ට ඛ්ණාස්ම මුල්හම

โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์

โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๓๔๘๐-๑,

୦ ଜାଷଣ୍ଡ ସ୍ବର୍ଥ

โรงพยาบาลสุใหงโกลก โทร. 0 ๗๓๖๑ ๑๑๐๙,

ට භ්සාවම අම්වම

สถานีตำรวจภูธร โทร. ๑๙๑, ๐ ๗๓๕๑ ๑๒๓๖ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๑๐๙๓

สำนักงานบริการโทรศัพท์ โทร. ๐ ๗๓๕๑ ๒๐๐๐

ตำรวจท่องเที่ยว โทร. ๑๑๕๕, ๐ ๗๓๖๑ ๒๐๐๘

ตำรวจทางหลวง โทร. ๑๑๙๓

ตรวจคนเข้าเมืองสุไหงโกลก โทร. 0 ๗๓๖๑ ๑๒๓๑ ตรวจคนเข้าเมืองตากใบ โทร. 0 ๗๓๕๘ ๑๒๗๔

กรมอุตุนิยมวิทยา โทร. ๑๑๘๒, ๐ ๗๓๕๑ ๑๒๓๔ ด่านศุลกากรสุไหงโกลก โทร. ๐ ๗๓๖๑ ๑๓๖๘

ด่านศุลกากรดากใบ โทร. 0 ๗๓๕๘ ๑๒๗๔ สอบถามหมายเลขโทรศัพท์ โทร. ๑๑๓๓

ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ททท. ๑. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

๑๖๐๐ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ (๑๒๐ เลขหมาย) โทรสาร ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๑๑

E-mail: center@tat.or.th
Website: www.tourismthailand.org

๒. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๔ ถนนราชดำเนินนอก เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ เปิดบริการทุกวัน ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๓

๑๐๒/๓ หมู่ ๒ ถนนนราธิวาส-ตากใบ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ๙๖๐๐๐ โทร. ๐ ๗๓๕๒ ๒๔๑๑ โทรสาร ๐ ๗๓๕๒ ๒๔๑๒ E-mail: tatnana@tat.or.th

ข้อมูล : สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๓, กองข่าวสารการท่องเที่ยว (โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ ต่อ ๒๑๕๑-๕) ออกแบบและจัดพิมพ์ : กองผลิตอุปกรณ์เผยแพร่ ฝ่ายบริการการตลาด ข้อมูลรายละเอียดที่ระบุในเอกสารนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ลิขสัทภิ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สิงทรคม ๒๕๕๐

บริการข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรสาร ๒๔ ชั่วโมง Website: www.tourismthailand.org E-mail: infodiv@tat.or.th

